Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 258 (16481) | 1983 оной ноябриин 8, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ой мандаха болтогой!

(КПСС-эй ЦК-гай УРЯАНУУДҺАА).

[ОК]ТЯБРИИН ИЛАЛТА ТҮГЭС ДАБШАСА

Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай жагсаал тухай

...эн омог үгэ ...рэгүүр илалта ...тоно. «Авро... сүүрэн, тү... нуудэй агуу... удай хүнхи... үрин тахалые» ...он совет сол... хүндэлэлдэ ...замбуулинай ...дабшаһан эб ...етэнүүдэй хү... — Соведүү... ...ер габьяата ...болоһон эдэ ...эн дотор со...

...календаряар ...залуун нама... ...н түүхын ка... ...р, Октябрь ха... ...эй хүгжэл... ...н болоно. Хү... ...он тараша... ...эи түрүүшын ...түрэлгэ шэнэ ...табиһан, бүм... ...социалис ...хубилгалгын ...эа.

...социалис оро... ...ханинар, ан... ...ы дэлхэй дээ... ...орнай Агууехэ ...иалис револю... ...эа тэмдэглэ... ...айндэрэй жаг... ...ахадаа, тэ... ...революционно ...лалдаһан ле... ...агуехэ хэ... ...байһанаа тан... ...Октябриин эс... ...солотойгоор ...коммунис бай... ...һан амжал... ...дахые танга...

...о добтолһон ...хойшо манай ...он байгуулга», ...гэжэ бэшэг... ...газар дэлхэй ...эй хэээ хэ... ...о түгшүүрил... ...шанга боложо ...түүхэдэ тү... ...гаргаһан со... ...эй тээшэ ба... ...харана. Тер... ...аюулые хүн ...олдуулжа бай... ...шангай захир... ...түримхэй ха... ...эйсуулхын ту... ...парти, Совет ...дадалай түлөө ...элэй програм... ...байна. «Улас... ...нуудтэ, мүнөө... ...үрилтэй бай...

...далда совет хүтэлбэридэ ямар хараа шэглэл баримталхаб гэһэн асуудал гарадаггүй юм,— гэжэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн Мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. — Урдынхидал мэтэ манай хараа шэглэл эб найрамдалые ханган бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдалые һуларуулха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна. Советскэ Союзай Коммунис партиин, бүхы совет арадай хүсэл эрмэлзэл иимэ хэлбэришэгүй ха юм даа».

Ноябриин 7-до Москвагай Улаан талмай дээрэ улаан тугууд, уряа лозунгнууд далбан намилзажа, Кремлиин үбгэн буурал ханануудые толоруулба. Октябриин һайндэрэй түб болодог оронаймнай гол талмай һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй.

Соведүүдэй залуу республикын түрүүшын хуулита акт болохо эб найрамдал тухай декредтэ гараа табиһан Октябриин вождь В. И. Ленинэй портредтэй улаан бүд ГУМ-ай байшангай нюур талада татагданхай.

Совет арадай гаталһан тэмсэлэй ба илалтын алдарта замые иимэ тоонууд һүлдэлнэ: «1917—1983» Хажуудань гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн панно: «Соведүүдтэ — бүхы засаг!» —гэжэ бэшээтэй улаан туг бариһан революциин тэмсэлшэд. «Агууехэ Октябриин социалис революциин 66-дахи жэлэй ой мандаха болтогой!», «Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые — социализмын ба коммунизмын илан мандалгын үе сагые нээһэн Агууехэ Октябрьда алдар соло!» гэһэн уряа лозунгнууд далбан намилзана.

Коммунис байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэдээ, совет хүнүүд Ленинэй суртал һургаалһаа хүсэ шадалаа нэмээдэг, бүхы ажал хэрэгүүдээ, һанал бодолоо тэдэнэр түрэл партитаяа холбодог юм. «Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой! Парти болон арадай нэгэдэл, агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байлга — манай бүхы илалтануудай эшэ үндэһэн мүн!» — гэжэ транспарантнуудай нэгэн дээрэ бэшэгдэнхэй.

Октябриин һайндэр хадаа бүхы оронаймнай, совет арадуудай аха дүүгэй бүлын һайндэр мүн гэжэ Улаан талмай дээрэ ээлүүдгүй ойлгохоор. Кремлиин ханануудта —СССР-эй Герб, бүхы союзна республикануудай гербнүүд, 15 союзна республикын гүрэнэй тугууд далбан намилзана.

Түүхын музейн урда талада — гоё һайхан панно. Тэрэ эб найрамдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө совет арадай тэмсэлдэ зорюулагдана. Эб найрамдал болон ажал— эдэ хоёр ойлгомжо совет хүндэ таһаршагүй холбоотой юм. «Советскэ Союзай эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политика мандаха болтогой!» — гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Уряагай үгэнүүд һүр жабхалантайгаар соностоно.

Коммунис партиин ба Октябриин революциин ветеранууд, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудай геройнууд, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, космонавтнууд, гадаадын олон тоото айлшад трибунануудта гаранхай.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые москвагайхид, ниислэл хотын айлшад удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба. Нүхэд **Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, В. И. Воротников, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. С. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков** гэгшэд Түбэй трибунада гараба. Совет сэрэгэй элитэ ехэ начальнигууд эндэ байна.

Кремлиин Спасска башниин курантнууд сохино. 10 час. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал **Д. Ф. Устинов** парадые командалагша армиин генерал П. Г. Лушевһаа рапорт абаад, сэрэгшэдэй урдуур ябажа, парадта хабаадагшадые һайндэрөөр амаршалба. Харюудань «Ура!» хашхараан гурба дахин зэдэлнэ.

Сэрэгшэдэй урдуур үнгэржэ амаршалһанайнгаа һүүлээр Д. Ф. Устинов Мавзолейн трибунада гаража, үгэ хэлэбэ.

Үгэһэн харюунууд соо энээн тухай бата найдамтайгаар үшөө дахин хэлэгдэнхэй, Эдэ документнүүд хадаа манай ороной һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлэй шэнэ гэршэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэя оролдолгонуудаа нэгэдүүлхыень арадуудта хандаһан уряа болоно гэжэ совет арад, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд сэгнэнэ.

Империалис бүлэгөөрхид, нэн түрүүн Америкын Холбоото Штадуудай хархис хүсэнүүд, НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигууд эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй хэрэгтэ дайсан харша хараа шэглэлые уласхоорондын байдалда баримталан бэелүүлнэ. Тэдэнэр буу зэбсэгүүдые үзэгдөө дуулдаагүй үргэн ехэ хэмжээтэйгээр бүтээн гаргана, СССР болон бусад социалис оронуудта эсэргүү хардалга гүрдэлгэнүүдые, гэмтэ ябуулгануудые үүдхэнэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе буу зэбсэгэй хүсөөр дарахые һэдэнэ, бэеэ даанаһан байдалтай гүрэнүүдэй дулдыданги бэшэ байдалые, нэрэ хүндые гутамшаг муухайгаар хашана харшална.

Зүгөөр хэншье түүхын хүгжэлтые һөөргэнь тэхэрюулжэ шадахагүйл. Дайсадай хархис муухай һанаашалгануудаа бэелүүлхые оролдожо байгаашье һаань, СССР болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд өөһэдынгөө хуули ёһоор—эгээл түрүү социальна байгуулалтын хуули ёһоор ажаһуужа, хүгжэжэ байна. Байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 66 жэлэй хугасаа соо Совет гүрэн олохон туршалгануудые, шалгалтануудые амжалтатайгаар гаталан дабаа. Манай Эсэгэ ороной бүрин бүтэн байлгада, бэеэ дааһан байдалда, манай байгуулалтада халдан орогшод һамна бута сохюулаа һэмнай. СССР-эй, манай ханинарай ба союзнигуудай аюулгүй байдалые бидэ хододоо хангажа шадаха байһыемнай хархис хүсэнүүд ойлгохоор болоогүй юм гү. Иимэл байгаа, саашадаашье иимэ байха!

Бидэнэрһээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болохыень хэндэшье зүбшөөхэгүйбди. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна ракетэнүүдые Европодо тараан тодхолгодонь харюу болгожо, Советскэ Союз өөһэдынгөө аюулгүй байдалые, Варшавска Договорто ородог союзнигуудайнгаа аюулгүй байдалые хангахын тула нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха, эдэ аха дүү оронуудтай хэһэн хэлсээнэй ёһоор, оперативно-тактическа зорилготой ракетнэ комплекснүүдые ГДР-эй ба ЧССР-эй газар дайда дээрэ тодхон табиха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилхэ баатай болоһон байна.

Советскэ Союзые шоо үзэн хардан гүрдэхэдэнь, совет хүнүүд, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд дураа гутажа байһанаа мэдүүлхэ зуураа, Эхэ оронойнгоо хуби заяанай түлөө, социализмын хуби заяанай түлөө үндэр ехэ харюусалгатай байһанаа гүнзэгы сэдьхэлһээ мэдэрнэ. Москвада болоһон дайн дажарта эсэргүү жагсаал дээрэ, ажалша коллективүүдтэ, сэрэгэй подразделенинүүдтэ болоһон олон тоото суглаанууд дээрэ энэ ушар шэнэ хүсэтэйгөөр харуулагдаһан байгаа. Бүхы оронуудтай амгалан тайбанаар ажаһууха хүсэлэнтэй байһанаа Советскэ Союз батална. Тэрэ ээрхэг түримхэй түсэбүүдые табидаггүй. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүүсэн хэлбэришэгүйгөөр тэмсэдэг, социальна ёһо гуримуудые хэндэшье баадхадаггүй юм.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Октябриин агууехэ түйлалтануудые һэримжэтэй хёрхоор, бата найдамтайгаар сахин хамгаална. Коммунис партидаа, социалис Эхэ орондоо, арад зондоо хизааргүй үнэн сэхээр хүмүүжүүлэгдэһэн совет сэрэгшэд революционно ба дайшалхы ёһо заншалнуудтаа үнэн сэхэ байжа, манай Арми ба Флодой дайшалхы алдар солые нангинаар сахина, арьбадхан баяжуулна. Варшавска Договорто ородог оронуудай арминуудай сэрэгшэдтэй ниитэ нэгэн жагсаалда дабшаһан тэдэнэр һэримжэтэй хёрхо, патриотическа ба интернациональна уялгаяа хэдынэйшье сагта нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр бэлэн байһанаа харуулна.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66-дахи жэлэй ой мандаха болтогой!

Баатар габьяата совет арад болон тэдэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай ленинскэ Коммунис партида алдар соло!

Ура!

* * *

ОЛОН МЯНГАН ХҮНЭЙ «Ура!» хашхараан талмай дээгүүр эбхэрнэ. Артиллериин салют нэернэ. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн Улаан талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Барабанщигууд, фанфаристнууд — Москвагай сэрэгэй-хүгжэмэй училищиин һурагшад жэгдэ алхасаар Улаан талмай дээрэ гаража ерэнэ. Заншалай ёһоор тэдэнэр сэрэгшэдэй парадые нээбэ. Сэрэгэй академинүүдэй нэгэдхэгдэмэл батальонууд эдир хүгжэмшэдэй хойноһоо зэлэ татан алхалалдана.

М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин һурагшад Мавзолейн урдуур үнгэрнэ. Һарын үнгэрхэдэ, энэ сэрэгэй дээдэ һургуули 65 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэ юм. В. И. Ленинэй үүсхэлээр, тэрэнэй хабаадалгатайгаар академи 1918 оной декабриин 8-да эмхидхэгдэн байгуулагдаа һэн. Олон мянган офицернууд, элитэ мэдээжэ полководецууд, тэдэнэй дунда И. Х. Баграмян, С. М. Буденный, Г. К. Жуков, И. С. Конев, Р. Я. Малиновский, С. К. Тимошенко, В. И. Чуйков гэгшэд тэрэниие дүүргэһэн байгаа.

Улаан комиссарнарай уг залгамжалагшад — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академиин хүмүүжэмэлнүүд Мавзолейдэ дүтэлэн ерэнэ. Капитан С. Н. Пегарьков тэдэнэй дунда ябана. Хоёр аханартаал адли, тэрэ Донецкын инженерно ба холбооной сэрэгүүдэй сэрэгэй-политическэ дээдэ училищи дүүргэһэн юм. Мүнөө тэдэнэр гурбуулаа В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ академидэ һурана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан эсэгэнь тус академиие дүүргэһэн намтартай. Эхэ орондоо, партидаа, правительстводоо хизааргүй үнэн сэхэ политическэ хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябриин социалис революциин 66-дахи жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаба.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академи, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновскиин нэрэмжэтэ бронетанкова сэрэгүүдэй сэрэгэй академи, манай орон дотоохи сэрэгэй эгээл үнинэй һургуулинуудай нэгэн болохо В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ сэрэгэй-инженерно академи жагсаалда дабшана.

Советскэ Союзай Маршал С. К. Тимошенкын нэрэмжэтэ химическэ хорото бодосуудһаа хамгаалалта хэхэ сэрэгэй академидэ, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй академидэ, профессор Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй инженерно академидэ һуралсагшад талмай дээгүүр үнгэрнэ.

Удаадахи жагсаалай урда тээнь сэнхир сагаан үнгэтэй улаан одото туг харагдана. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Каспиин далайн-сэрэгэй дээдэ училищиин курсантнууд, офицернүүд — флодой ерээдүйн офицернүүд жэгдээр алхама татана. Тэдэнэр хаанашье алба хэбэл, дайшалхы уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг юм.

Талмай дээрэ — парашютистнүүд-десантнигууд. Моссоведэй нэрэмжэтэ СССР-эй КГБ-гэй Москвагай хилын харуулай дээдэ командна училищиин курсантнууд, далайн ябаган сэрэгшэд, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ дотоодын сэрэгүүдэй дивизиин сэрэгшэд тэдэниие һэлгэнэ.

Суворовецууд болон нахимовецуудай жагсаалнууд удаа дараалан үнгэрнэ. Байгша ондо Суворовско училищинууд 40 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Энэ үе соо олон мянгаад хүбүүд тэрэниие дүүргэжэ гараа. Урдын олохон суворовецууд мүнөө генералнууд, политическэ хүдэлмэрилэгшэд, сэрэгэй академинүүдэй ба училищинуудай багшанар болонхой. Алдар суута Кремлиин курсантнуудай уг залгамжалагшад — РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ Москвагай ниитэ сэрэгэй дээдэ командна училищиин курсантнууд жагсаалые түгэсхэнэ.

Двигательнүүдэй хүсэтэ хүнхинөөн талмайе эзэлнэ. М. И. Калининай нэрэмжэтэ гвардейскэ мотострелково Таманска дивизиин сэрэгэй машинанууд харагдана. Агаарай-десантна сэрэгүүд тэдэнэй хойноһоо дабшана. Танкистнууд, артиллеристнүүд, ПВО-гой сэрэгүүдэй зенитно-ракетнэ подразделенинүүд тэдэниие һэлгэнэ. Тактическа ба оперативно-тактическа ракетэнүүдэй расчедууд сэрэгэй техникын жагсаалые түгэсхэнэ. Энэ буу зэбсэг Арми ба Флодой дайшалхы хүсэнэй үндэһэ һуури болоно.

Нэгэдхэгдэмэл сэрэгэй оркестр талмай дээгүүр үнгэрнэ. Улаан талмай дээрэ 111-дэхи сэрэгэй парад боложо дүүрэбэ. Тэрэ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүсэ шадалай, али бүхы ээрхэг түримхэйшүүлдэ дары сохилто үгэхөөр тэдэнэй бэлэн байлгын бата найдамтай гэршэ болобо.

ГОЁ ҺАЙХАНААР ШЭМЭГЛЭГДЭҺЭН автомашинанууд ажалшадай жагсаалые нээнэ. Владимир Ильич Ленинэй портрет түрүүшынь машина дээрэ харагдана. «Агууехэ Октябрьда алдар соло!» гэһэн Уряа хүнүүдэй анхарал татана. 66 жэлэй урда тээ олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг Россин ажабайдалда үндэһэн хубилалта болоо һэн. Тиигэжэ арад зон түрүүшынхеэ хуби заяанайнгаа эзэн болоһон байгаа. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ шэнэ үе саг эндэһээ тоологдожо эхилбэ. Советскэ Союзай арадуудай интернациональна нэгэдэл, аха дүүгэй хани барисаан хадаа манай обществын хүсэ шадалай үндэһэ һуури болоно.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

[...] Д. Ф. Устиновай хэлэһэн үгэ

...эгэ Хүсэнүүдэй ...

...юзай ажалшад! ...ндэтэ айлшад! ...юзай Коммунис ...Центральна Комитет, ...эй Верховно ...иумэй, Совет ...мэнэһээ, тэ... ...рнар таанадые ...һайндэрөөр — ...риин социалис ...66-дахи жэлэй ...алнаб.

...ын түрүүшын ...эй мүндэлэн ...совет хү... ...ехэ дэбжэл... ...дэлда угтажа ...XXVI съез... ...ЦК-гай нояб... ...иин Пленумүү... ...эмидхэбэринүү... ...рэнь бэелүүл... ...нэгэдэхи та... ...дахи жэлэй ...амжалтатайгаар ...эн шэн габьяа...

...та тэмсэлдэ ажалай шэнэ амжалтануудые түйлэжэ, тэдэнэр һайндэрөө тэмдэглэбэ. Бидэнэртэй хамта аха дүү социалис оронуудай ажалшад, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн энэ һайндэрые баяр жабхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Үнгэрһэн 66 жэл соо Октябриин Эхэ ороной гаталһан зам хадаа түүхэтэ бүхэли үе саг болоно. Манай орон түүхэтэ гээгдэлээ дары түргөөр усадхан зайсуулжа, хүсэн түгэлдэр экономикотой, үндэрөөр хүгжэһэн эрдэм, техникэтэй, соёл болбосоролтой, ажана тэниглэн байдалтай арад зонтой орон болонхой.

СССР хадаа эб найрамдалай ба арадуудай эрхэ сүлөөгэй түшэг тулгуури болоно. Советскэ Союзтай хамта социалис хани нэгэдэлтэ оронууд шэнэ байдал байгуулгын замаар дабшана. Колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн, социалис хүгжэлтын замда гараһан арадуудые, национальна сүлөөрэлгын, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы арадуудые дэмжэхын тула интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ КПСС болон совет арад бүхы юумэ хэдэг байгаа, саашадаашье хэхэ юм. Ээлжээндээ Советскэ Союз манай ханинартай һанамаа нэгэдэлгые үндэрөөр сэгнэдэг байна.

Эб найрамдалые бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн ленинскэ гадаадын политикаяа Коммунис парти, Совет гүрэн оролдосотойгоор бэелүүлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Юрий Владимирович Андроповой хэһэн Мэдүүлгэ дотор, «Правда» газетын асуудалнуудта тэрэнэй

Нүхэр Михаил Сергеевич СОЛОМЕНЦЕВТО

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет далан наһа хүрэһэнтэйтнай дашарамдуулан, Танниие, Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшые, халуунаар амаршална.

Совет арадай аша туһада, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын аша туһада элүүр энхэ ябахыетнай, ута наһа наһалхыетнай, саашадаашье үрэ түгэсөөр ажаллахыетнай Танда, Михаил Сергеевич, хүсэнэбди.

КПСС-эй Центральна Комитет	СССР-эй Верховно Соведэй Президиум	СССР-эй Министрнүүдэй Совет

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ
УКАЗ

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙ, КПСС-эй ЦК-гай ДЭРГЭДЭХИ ПАРТИЙНА ХИНАЛТЫН КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР М. С. СОЛОМЕНЦЕВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР, «ХАДУУР БА БАЛТА» ГЭЖЭ ХОЁРДОХИ АЛТАН МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, түрэһөөр далан наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой нүхэр **Соломенцев** Михаил Сергеевичые **Ленинэй орденоор, «Хадуур ба балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар** шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. АНДРОПОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1983 оной ноябриин 5.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛПРОФСОВЕДТЭ болон ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМАЙ БУРЯАДАЙ УЧАСТОГАЙ ГОРНО-ПРОХОДЧЕСКО БРИГАДАНУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ ДУНДА 1983 ОНОЙ III КВАРТАЛАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

КПСС-эй Буряадай обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай горно-проходческо бригадануудай 1983 оной гурбадахи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин тоннельнэ 13-дахи отрядай Н. А. Луценкын хүтэлбэрилдэг горно-проходческо бригадын коллективые нэгэдэхи һуурида гараһанда тоолоод, Диплом болон дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ шиидхэбэ. Горно-проходческо хүдэлмэриин түсэбые энэ коллектив һайн шанартайгаар 127 процент дүүргэһэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даабаряа 131 процентдэ хүргөө. Тиихэдээ 9 мянган тонно цемент, 15 кубическа метр барилгын материалнуудые алмажа, 2,02 мянган түхэригэй экономическа аша үрэтэй ухаалан зохёохы 7 дурадхал нэбтэрүүлһэн байна.

...Соведүүдэй талмай. Ноябриин 7-ной үдэр.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ОКТЯБРИИН ИЛАЛТА ТҮГЭС ДАБШАС...

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Манай ороной ажалай түйлалтануудые, асари ехэ түсэбүүдые гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн автомашинанууд элирхэйлэн харуулна.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) ба июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө совет хүнүүд шармайн оролдоно. Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые габшагай ажалаараа бэхижүүлнэ. Бүхы орон доторнай габшагай ажалай һайндэр болоһон октябриин 15-най коммунис субботнигто энэнь шэнэ хүсэтэйгөөр харагдаһан байгаа. «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин ба июниин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд—москвагайхидай, бүхы совет арадай ажал ябуулгын дайшалхы программа мүн!» —гэһэн уряатай транспарант холоһоо харагдана. Украинын шахтернуудай, Тюмениин нефтьшэдэй, Ураалай ба Белоруссиин машина бүтээгшэдэй, Сибириин энергетигүүдэй, Башкирай химигүүдэй—социалис Эхэ ороной бүхы ажалшадай хүсэл эрмэлзэл, ажалай абьяас эндэ бэелүүлэгдэнэ.

Советскэ Союзай эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политика бүхы дэлхэй дээрэ алдаршанхай. Нүхэр Ю. В. Андроповой Мэдүүлгэ, «Правда» газетын асуудалнуудта тэрэнэй үгэһэн харюунууд совет хүнүүдтэ, дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэдэ халуунаар һайшаагдаа, нэгэн дуугаар дэмжэгдэ. Эб найрамдалай хүби заяанай түлөө үндэр ехэ харюусалгатай байлга тэдээн соо һоо элеэр харагдана. «Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалые аршалан хамгаалхын тула Советскэ Союз бүхы юумэ хэдэг байгаа, саашадааш ье хэхэ юм» гэһэн Юрий Владимировичай хэлэһэн үгэтэй транспарант хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые гүнзэгы ехээр хүдэлгэнэ.

Американ ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгые Советскэ Союз эрид буруушаана. «Европодо — эб найрамдал, аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохо!»—гэһэн олон миллион хүнүүдэй эрилтэ соностоно.

Баглаа сэсэгүүдые бариһан пионернүүд Мавзолейн Түбэй трибунада гарана. Тэдэнэр улаан сэсэгүүдые, улаан бантнуудые Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ барюулба.

Манай Эхэ ороной ниислэл —Москва хото тухай хөөрэһэн гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй паннотой машина Улаан талмай дээгүүр дабшана. Ниислэлые жэшээтэ коммунис хото болгохын түлөө тэмсэдэг москвагайхидай ажалай рапортнууд транспарантнуудһаа, уряа лозунгнуудһаа харагдана. Москвагай промышленность 1983 оной арбан һарын түсэбые болзорһоонь урид —октябриин 26-да дүүргэбэ; Хотын ажалшадай зохёон байгуулха үүсхэл эдэбхи социалис мүрысөөнэй үргэн ехэ хүгжэлтэдэ элеэр харагдана. Ажалда коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөн 25 жэлэй урда тээ ниислэл хотодо мүндэлөө һэн. Москвагай 2,5 миллион хүн коммунис ажалай ударнигууд болонхой, 200 шахуу предприяти, эмхи, коммунис ажалай коллективүүдэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй һайндэрэй жагсаалнууд ороной гол талмайе дүүргэбэ.

Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд болон инженернүүд Октябрьска районой жагсаалые толгойлхо эрхэдэ хүртэһэн байгаа. Юрий Владимирович Андроповой предприятиин коллективтэй уулзаһан тухай хөөрэһэн фотозурагуудые жагсаалшад барижа ябана. Энэ дурасхаалта үдэр хүдэлмэришэд гурим журамаа бэхижүүлжэ, үйлэдбэрэй саашадань хүгжөөхые найдуулаа һэн. Бүхы орон дотор дэмжэгдэһэн энэ хүдэлөөнэй үүсхэлшэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна.

Ажалай социалис журамые бэхижүүлхэ, хүдэлмэреэ шангадхаха тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоол, Ажалша коллективүүд тухай Хуули энэ хүдэлөөе саашадань хүгжөөхэ арга олгобо.

Социалис Ажалай Герой В. Г. Комаров предприятида ажалай эмхидхэлые, гурим журамые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй үүсхэл гаргагшадай нэгэниинь болоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг слесарьнүүд-хабсаргагшадай бригада социалис мүрысөөндэ ходоо түрүү һуури эзэлдэг юм. Тиигэжэ тэдэнэр табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарие амжалтагайгаар дүүргэбэ.

Хүдэлмэришэнэй коллективэй ямар ехэ арга боломжонуудтай байһыень һайндэртэ улам гүнзэгыгөөр мэдэрдэгбди,— гэжэ Владимир Григорьевич хөөрэнэ. — Мүнөө манай заводто хүдэлмэришэдэй хахад шахуу хубинь бригадна гуримаар ажаллана. Комплексно бригадада хүнэй арга шадабари эгээл гүйсэд дүүрэнээр харагдадаг, залуушуулай мэргэжэл шадабари түргөөр дээшэлдэг гээшэ. Хүн бүхэнэй хубиингаа даабарие дүүргэхын тула, хэрбээ шухала хэрэгтэй болоо һаань, нүхэртөө туһалхын тула бүхы юумэ хэхэ гүйлтатайгаар чухэр Ю. В. Андропов станок бүтээгшэдтэй уулзахадаа хандаа һэн. Эдэ үгэнүүдые ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгоно. Эрхимүүдэй эрхимүүд предприятиин олон арбаад бригадануудта залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэд болонхой.

«Советскэ Союзай ажалшад! Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхагты! Эрдэм, техникын ба түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые ажалдаа оролдосотойгоор нэбтэрүүлэгты!» гэһэн Уряа талмай дээгүүр соностоно. КПСС-эй ЦК-гай энэ Уряа Металл отолдог станогуудые бүтээлгын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэдтэ, хүдэлмэришэдтэ сэхэ хабаатай байна. Энэ коллектив Эсэгэ ороной индустриин эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын манлайда таби гаран жэл соо дабшажа ябана. Мүнөөнэй станогуудаар, автомат лининүүдээр, жолоодогдодог электроникоор промышленностиин гол һалбаринуудые хангаха, роботогехникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэхэ мэтэ партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй табиһан зорилгонуудые институдай коллектив амжалтатайгаар шиидхэнэ.

Олохон промышленна предприятинуудай коллективүүд иимэ рободой ашаг үрэ ехэтэй байһые мэдэрэнхэй. Түлөөлэгшэдэйнь Улаан талмай дээгүүр дабшажа ябаһан «Красный путь» завод тэрэ. Тоодо ороно. Институдай эрдэмтэдэй туһаламжаар энэ предприятида бэелүүлэгдэһэн автомат участогые ашаглалгада оруулалга эндэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха арга олгоо.

Ниислэл хотын түлөөлэгшэдэй «ажалладаггүй, «Би Москваһааб!» гэһэн омог үгын соностодоггүй газар манай асари ехэ орон дотор байхагүй. Дүй дүршэлөөрөө, эрдэм мэдэсээрээ туһалжа, ниислэл хотын түлөөлэгшэд табан жэлэй бүхы томо ехэ барилганууд дээрэ хүдэлнэ. Тэрэнэй нэгэниинь «Уренгойн газые — бүхы дэлхэйдэ!» гэһэн уряа доро баригдаһан байгаа. Уренгой — Помара—Ужгород гэһэн трансконтинентальна газай хоолой соргын барилга хурдан түргэнөөр бэелүүлэгдээ. Эндэ сүүдхэ соо дунда зэргээр 15—20 миллион түхэригэй ажал хэгдэдэг байгаа. Нефтиин ба газай промышленностиин предприятинуудые барилгын министерствын түбэй диспетчерскэ таһагай инженер И. А. Тураев энэ барилгые түгэсхэжэ, проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь хүргэлсэгшэдэй нэгэниинь болоно. Мүнөөдэр тэрэ һайндэрэй жагсаалда ябана.

— Манай управлени 4,5 мянган километр утатай энэ асари ехэ газай хоолой соргын барилгын штаб болоһон байна,— гэжэ Игорь Анатольевич хөөрэнэ. — Энэ өөрсэ шухаг барилгада миниишье, минии нүхэдэйшье ажалай хубитын оруулагдаһанда омогорхоч баясанаб.

Рейганэй захиргаанай хэды хашаха харшалхые оролдоошье һаань, Соведүүдэй ороной экономическа түгэлдэр хүсэтэй байһые совет хүнүүд үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ.

Манай общественын ветерануудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан үреэлэй үгэнүүд талмай дээгүүр ханхинана. Тэдэнэр коммунис байгуулалтын баян дүй дүршэлтэй юм. Тэдэнэр социалис революци хээ, дотоодын болон гадаадын дайсадһаа Соведүүдэй залуу республикые аршалан хамгаалаа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалта түйлаа, арадай ажахые һэргээгээ, шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаа, захагүй замбуулинай дайда руу харгы зам нээгээ...

Нүхэр Ю. В. Андроповой, Централна Комитедэй секретарьнарай партиин ветерануудтай КПСС-эй ЦК-да хэһэн уулзалга тэдэнэй алдар габьяае гүнзэгыгөөр мэдэрһэн ябадал, оронойнгаа ниитын-политическэ байдалда шухала үйлэ хэрэг болобо. Тэрэ коммунис суртал һургаалнуудай хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһые, КПСС-эй хүтэлбэрилэн дабшаһан замай зүб байһые элирхэйлэн харуулаа.

1979 оной октябрьһаа КПСС-эй гэшүүн, Үбэлэй ордондо добтолгодо хабаадагша Константин Петрович Синозерский иигэжэ хэлэбэ:

— Партийна хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гуримай бэелүүлэгдэжэ байһыень Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой хэрэгүүдтэ нэбтэрэн бэелүүлэгдэжэ байһыень бидэ, партиин ветеранууд тон ехэ урма баяртайгаар мэдэрнэбди. Гүрэн түрын ба ниитын ажабайдалай ехэ ехэ асуудалнуудые нэн түрүүн ажалша коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэжэ, тэдээн тушаа шухала шиидхэбэринүүдые абаха гээшэ ленинскэ ёһо заншал болоно. Шиидхэгдээгүй асуудалнуудта анхаралаа хандуулгаар манай социалис революциин ойе тэмдэглэхэ гээшэ ёһотойл һайн һайхан юумэн болоно гэһэн Ленинэй үгэнүүдые һайн һанажа ябанабди гэжэ хэлэхые хүсэнэб.

Һайндэрэй колоннонууд дээгүүр Агууехэ Октябрьда ажалай бэлэг болгон бариһан амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүдтэй транспарантнууд харагдана. Һайндэрэй урда үдэрнүүдтэ метрогой барилгашад Серпуховско шэнэ горьтиг дээрэ хүдэлмэринүүдээ түгэсхэһэн тухайгаа элидхэнэ. «Хроматрон» гэжэ заводто телевизорэй шэнэ түхэлэй кинескопууд үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ. Талмай дээгүүр саһан сагаан үнгэтэй теплоходой макет үргэһэн судна заһабарилагшадай ба бүтээгшэдэй жагсаал дабшана. Тэрэниие В. Г. Быковай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд хабсаргаа юм.

— Москвамнай табан далайн порт болонхой, — гэжэ Вячеслав Григорьевич хөөрэнэ. — Манай заводто бүтээгдэһэн 2 мянга шахуу иимэ түхэлэй теплоходууд оронoймнай олохон гол мүрэнүүд дээгүүр тамаржа, тон шухала ашаа зөөнэ. «Московский-1» гэһэн сериин шэнэ суднамнай хэмэл далайнууд болон ехэнүүд нуурнууд дээгүүр тамарха юм.

Октябриин һайндэрэй онсо нэгэ шэнжэнь хадаа бүхы юумые шэнэдхэн хубилалга, шанаржуулан һайжаруулга болоно. Ноябриин 7-ной үдэрые олон мянган москвагайхидай гэр бүлынхид гүйсэд хангамжатай шэнэ гэрнүүдтэ нүүн орожо угтаа. Гансашье гэр бүлэнүүд бэшэ, бүхэли заводууд шэнэ байрада нүүнэ. Манай орон доторхи станок бүтээлгын үйлэдбэриин эгээн томо предприятинуудай нэгэн болохо «Красный пролетарий» завод Шэнэ Черемушкануудта урган бодоһон уужам һаруул корпусууд соогоо түбхинөө.

Ниислэл хотымнай суута предприятинуудай нэгэн болохо «Серп и молот» гэжэ металлургическа завод үндэһөөрөө һэльбэн шэнэлэгдээ. Энэ завод байгуулагдаһаар 100 жэлэйнгээ ойе 1983 ондо тэмдэглээ юм. Һайндэрэй урдахануур заводой коллективтэ эрхим шанартай продукци гаргаһанайнь, технико-экономическа үрэ дүнгүүдээ һайжаруулһанайнь түлөө Октябриин Революциин орден барюулагдаа.

Москвагайхид ехэ һайндэрнүүдэй үедэ хүдөө ажахын түрүү коллективүүдэй түлөөлэгшэдые угтан абадаг һайн һайхан заншалтай. Мүнөөдэр айлшадай трибунанууд дээгүүр Москва шадарай колхоз, совхозуудай түрүү хүнүүдые харанабди.

Областиин хүдөө ажахын түрүүшүүл болон Москвагай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд хани халуун харилсаатай юм. Москвагайхид ургасаяа хуряалгадань хүдөө ажахын бүхы барилганаудта айхабтар ехэ туһаламжа хүргэдэг гээшэ. Москва шадарай колхоз, совхозууд орооһо таряа, мяха, һү болон хүдөө ажахын бусад продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха талаар гурбан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ талаар гайхамшагта амжалтануудые түйлаа. Ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулагты гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Урыануудта агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэд шэн зоригто ажалаараа харюусана.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые шанаржуулха ба эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ниислэл хотын хүнгэн индустриин түрүү предприятинууд горитой хубитаяа оруулдаг гэжэ мэдээжэ. Тэдэнэй дундаһаа «Заря» гэжэ гутал үйлэдбэрилдэг нэгэдэлые онсолон тэмдэглэлтэй. Ажалайнгаа нөөсэнүүдые бэсгаажа үзөөд, эндэхи хүдэлмэрилэгшэд урдань абаһан социалис үйлгаяа шэнэлэн дээшэлүүлээ. Һайн шанартай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар тэдэнэй гаргаһан үүсхэлые КПСС-эй ЦК халуунаар дэмжэһэн байна. Табан жэлэй дүүрэтэр эрхим шанартай, мүнөө үеын эрилтэ гүйсэд хангама 700 гаран шэнэ түхэлэй гутал үйлэдбэрилхэбди гэһэн уялга тэдэнэр абанхай.

— Шэнэ техникэ болон эрдэм наукын түйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, түүхэй эд болон бусад материалнуудаа гамтайгаар ашаглаха, харилсаатайгаар хүдэлдэг предприятинуудтай нягта холбоо байгуулха гэжэ оролдонобди, —гэжэ ТАСС-ай корреспондентнэй хөөрэлдэхэдөө, энэ предприятиин түрүү хүдэлмэришэн В. И. Бондаренко мэдүүлээ.— Үгэдөө хүрэхэмнай найдамтай. Бүхы продукциингаа гурбанай хоёр хубиие Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр гаргахабди.

Арад зоной ажабайдалтай нягта холбоо барисаа тогтоолго хадаа совет уран һайханай соёлой хүгжэлтын гол хуулинуудай нэгэн юм. Тиимэһээ Октябриин жагсаалай түрүү зэргэдэ уран зохёолшод, уран зураашад, кино болон театрай ажал ябуулагшадай өөһэдынгөө геройнуудтай зэм зэмээ түшэлсэн, суг хамта дабшан ябаһаниинь гайхалтай бэшэ. Манай ороной литература болон искусствын ажал ябуулагшадай зохёохы ёһоной бүтээлнүүд ажалшадай ухаан бодолые хурсадхан баяжуулгада, тэдэниие коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжэлдэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг юм.

Һайндэрэй колоннонуудые хаража байхада, замбуулиниие ашаглалгын болон эзэмдэлгын темэдэ зорюулагдаһан олон тоото һүлдэ тэмдэгүүдые анхармаар. Энэньшье гайхалтай бэшэ, юуб гэхэдэ, манай ороной эрдэмтэдэй толотомо түйлалтануудай ашаар замбуулиниие шэнжэлгэдэ элитэ ехэ амжалтанууд хэгдэнэ бшуу. Замбуулиниие эзэмдэлгын совет программа эб найрамдалай ба дэбжэлтын хэрэгтэ сүм зорюулагданхай. Агууехэ һайндэрэймнай үедэ совет космонавтнууд Владимир Ляхов, Александр Александров замбуулинайнгаа вахтада жагсана бшуу. Тэдэнэр һаяхана нэмэл замбуулинай дайдада гаража, айхабтар ехэ удха шанартай хабсаралгын хүдэлмэринүүдые бүтээгээ юм. Һайндэрэй урдахануур ТАСС-ай корреспондентнүүд тэдээнтэй Ниидэлгые залан хүтэлбэрилдэг түбһөө хөөрэлдэһэн байна.

—Бидэ 130 хоногой туршада түрэл һайхан газараа замбуулинай дайдаһаа адаглан харанабди, — гэжэ экипажайнгаа үмэнэһөө В. Ляхов хэлээ. — Ходол хаража байхадаа, газар дэлхэймнай тиимэшье ехэ бэшэ байна даа

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗОРИГЖУУЛХЫ ЖЭШЭЭ

Бүгэдэ арадай һайндэрэй — Агуу Октябриин 66 жэлэй ойн урда тээ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ үндэр бүтээсэтэй ажалай эрхим жэшээ харуулдаг социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ — 295 хүдэлмэришэн, колхозник болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреадай үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо.

ВЦСПС-эй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Прохоровтой хөөрэлдөөн

Тэдэ бултаниие хэрэгтээ шэнэ ёһоор хандалга, эдэбхи үүсхэл, эрхим мэргэжэл, үйлэдбэриин ургалтын ба тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлгын нөөсэнүүдые элирүүлхэ ба бодото дээрэнь хэрэглэхэ шадабари, арадай баялигта эзэн ёһоор хандалга илгаруулдаг байха юм.

Элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые хэрэглэлгые һайжаруулгада, үйлэдбэриин хүсэнүүдые болзорһоонь урид ашаглалгада, түхеэрэлгэнүүдэй ашаг үрэ ба найдабаритайгаар хүдэлэлгэ дээшэлүүлгэдэ Кольско атомна электростанциин турбинна цехэй ахалагша машинист Федор Павлович Рисков ехэ хубитаяа оруулаа. Тэрэнэй сэхэ хабаадалгатайгаар технологическа хэдэ хэдэн операцинуудые оньһожоруулга зохёон табигдажа, бэелүүлэгдэһэн байна. Энэнь тэрэниие дүүргэхэ болзорые хороохо, хангалгын зоно үргэдхэхэ, условно 22 хүниие сүлөөлхэ арга олгоһон байна. Тэрэнэй толгойлдог халаан гансал һүүлэй хоёр жэлэй туршада 1700 тонноһоо дээшэ условно түлишэ, 3 миллионһоо дээшэ киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа.

«Главтюменнефтегаз ай», «Сургутнефть» гэжэ нефть болон газ олзоборилдог управлениин нефть, газ абадаг мастер Федор Алексеевич Крылов нефтиин промышленностьдо 30 жэлһээ үлүү саг соо хүдэлжэ байнхай. Ашагта малтамалай хэбтэшые ашаглалгын ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, коллективэй ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулгада ехэ хүсэ шадалаа зорюулһан гээшэ. Тэрэнэй үүсхэлээр участок дээрэнь объектнүүдые хангаха звеногой гурим нэбтэрүүлэгдээ. Үрэмдэһэн худагуудай 94 процентһээ үлүүнь оньһожоруулагданхай, тэдэнэй заһабарилгын хоорондохи болзорынь хорин хоногоор ехэ болгогдонхой. Сагай уларилай ба горно-геологическа хүндэ хүшэр эрхэ байдалда ажаллажа байһан тэрэнэй бригада үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые ходоодо түйладаг юм. Табан жэлэй хоёр жэлэй туршада тэрэ бригада түсэбһөө гадуур 27,5 мянган тонно шэнгэн түлишэ абаһан байна. Байгша ондо энэ дүнгынь үшөө 4 мянган тонноор ехэ болохо байна бшуу.

Ажалдаа гайхамшагта амжалта түйлаһанайнь, шулуун нүүрһэ абалгын эршые ехэ болгохо хэрэгтэ өөрынгөө ехэ хубитые оруулһанайнь түлөө «Южкузбассуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Зыряновская» шахтын сэбэрлэлгын уурхайн хүдэлмэришэн Борис Петрович Гераскинда СССР-эй Гүрэнэй шан олгогдоо. Кузнецкэ бассейн дотор тэрэниие эрхим һайн, хадын ажал хэхэ бүхы мэргэжэлнүүдые шудалһан хүдэлмэрилэгшэ гэжэ мэдэдэг юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг халаа хада малталгын техникые үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэлгын эрхим жэшээ олон жэлэй туршада харуулдаг байха юм. Аяар табан жэлэй туршада жэл бүри нэгэ миллион тонноһоо үлүү шулуун нүүрһэ абадаг энэ бригадын амжалтада тэрэнэй халаанай коллективэй ажалай эдэбхи болон шэнэ гуримаар хүдэлэлгэ шиидхэхы үүргэ дүүргэбээ.

Коммунарска металлургическа заводто мартеновскэ пешэнгэй сталевар Анатолий Митрофанович Сбитнев ажалда дуратайгаараа, үрэ ехэтэйгээр хүдэлдэгөөрөө, даалгагдаһан ажалайнгаа түлөө үндэр харюусалгын мэдэрэлтэй байдагаараа үнинэй суурхадаг юм. Богонихон болзор соо ажалай эмхидхэлэй түрүү арганудые тэрэ шудалжа, булад шанаржуулгын мэргэжэл түгэс мастер болонхой. Тэрэнэй хүдэлдэг комсомол-залуушуулай бригада шанаржуулгын сагые али болохоор хорооһоной ба эгээл тааруу дулаа баридаг гурим хэрэглэһэнэй ашаар халаанайнгаа үедэ 266 тонно хүрэтэр булад гаргадаг болоо. Захилаар үйлэдбэрилэгдэхэ продукци гаргаха үрэ дүнгөө һалбари дотороо эгээл эрхим хэмжээндэ энэ бригада хүрэжэ шадаа ха юм.

«Лесогорсклес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Баяндайн леспромхозой Фарахатдин Низамутдинович Хуснутдиновэй хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэдэг бригада габшагайгаар хүдэлдэг юм. Бригадирай хубиин жэшээ, эсэсэй эгээл үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаха гэһэн тэрэнэй саг үргэлжын эрмэлзэл бүхы коллективэй хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ горитой ехэ нүлөө үзүүлээ. Техникээ һайнаар мэдэдэгээрээ, ажалай түрүү онол арганудые үргэнөөр хэрэглэдэгээрээ, эмхи гуримаараа, бэе бэеэ һэлгэн хүдэлдэгөөрөө, ажалай болон үйлэдбэриин шанга журамаараа, энэ бригада бусадһаа илгардаг байна бшуу. «Кварталай түсэб—хоёр һара соо, һарын түсэб — 20 үдэр соо» гэһэн уряа гаргаад, тус бригада жэлэй түсэбһөө гадуур 19,5 мянган кубометр модо бэлэдхээ.

СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэгшэдэй дунда коллективэйнгээ алдар солото хэрэгүүдэй түүхэдэ нэгэнтэ бэшэ толотомо хуудаһа оруулһан Валентина Ивановна Белкина — И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ Москвагай автомобильна заводой токарь нэрлэгдээ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабарие хахад жэлээр урид тэрэ дүүргэбэ. Эгээл орёо детальнуудые бүтээжэ, бүхы продукцияа имагтал түрүүшын харуулалгаар тушаадаг байна бшуу. Хэдэн харьяата мэргэжэлнүүдые шудаланхай. Өөрынгөө түхеэрэлгэ социалис ёһоор сахин хамгаалха уялга абаад, тэрэнээ хангаха зоноёо дүрбэ дахин ехэ болгоо.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда ажалай эмхидхэлэй хамтын түхэл маягуудые хүгжөөлгэ онсо шухала удха шанартай боложо байнхай. Нэгэ нарядаар, салин хүлһэеэ ажалда хабаадаһанай коэффициентээр хубаарилан хүдэлхэдөө хамтын эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө хүн бүхэнэй хубиин харюусалга ургадаг, бэе бэедэ нүхэд ёһоор туһалха мэдэрэл хүгжэдэг байна. Энээниие «Ждановтяжмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Валентина Трищенкын хүтэлбэрилдэг электро-гагнуургашадай бригадын коллективэй жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, зохёохы ба ажалай эдэбхиие хүгжөөлгэдэ, журам ба гурим бэхижүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй үдэр бүриин тэдэнэй хүсэл оролдолго, ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын шэнэ гуримда оролгоор нэмэгдэжэ, хүдэлмэришэдэйнгөө тоо олон болгонгүй, тэрэл талмай дээрээ продукци гаргалгые гурба дахин ехэ болгохо арга энэ бригадада олгоо.

«Арадай ажахыда эрдэм, техникын дэбжэлтэ хүгжэлтые хурдадхаха хэмжээнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой зохилдуулан, мүнөөнэй эрхим жэшээнүүдтэ өөрынгөө үрэ дүнгүүдээр харюусама продукци гаргалгые ойрын жэлнүүдтэ манай промышленность хангаха ёһотой. Энэ зорилгые бэелүүлгэдэ техническэ талаараа зохёохы ажалай эдэбхитэдтэ ехэ үүргэ даалгагдадаг гээшэ. Ригын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «ВЭФ» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй радио-аппаратура хабсаргадаг слесарь-механик Язеп Александрович Скершкансын ажал хэрэгүүд гүрэндөө хэрэгтэй, аша туһатай хүдэлмэри хэжэ байһан ажалша хүнэй мэргэжэлэй омогорхол мүн болоно. Тэрэнэй гараар бүтээгдэһэн зүйл бүхэн тон найдамтай, эрхим шанартай байдаг гээшэ. Тэрэнэй зохёон бүтээһэн олон тоото хэрэгсэлнүүд участогай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые хүнгэдхөө, тэрэниие бүри һонирхолтой, дура татамаар болгоо.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэ болгохын ба шанарыень һайжаруулхын тула нөөсэнүүдые үсэд нэтэрүүгээр бэдэржэ байгаа коллективэй хамтын амжалтада Ленинградай «Рабочий» гэжэ ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын ээрэгшэ Римма Алексеевна Вершинина өөрынгөө ехэхэн хубита оруулдаг юм. Социалис мүрысөөндэ тэрэ нэгэнтэ бэшэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Арбадахи табан жэлдэ үйлэдбэриин эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаа, хүдэлмэриингөө үндэр эршые мүнөөшье доошолуулнагүй. Гансал энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 20 тонноһоо үлүү эрхим шанартай утаһа гаргаа. Шэнэ түхеэрэлгын проектээр хараалагдаһан хүсые эгээл түрүүлэн ашаглаа. Тиигэжэ хангалгынгаа зоные үргэдхэжэ, 3024 ээрсэг хангадаг болоо. Энэмнай һалбариин нормоһоо хоёрһоо үлүү дахин ехэ болоно.

Полоцкын «Стекловолокно» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй крутильщица, химическэ промышленностиин эрхим хүдэлмэрилэгшэ Ольга Петровна Кундалевич шэн габьяатайгаар хүдэлжэ байнхай. Тэрэнэй ажалдаа нарин нягта байлга, шадабари болон оролдолго, хүдэлмэриин сагай секундыешье гээхэгүй гэһэн эрмэлзэл — эдэл үндэр бүтээсэтэй ажалайнь эшэ үндэһэн болоно. Һалбари доторoo түрүүлэн табан жэлэйнгээ даабаритай адли хэмжээнэй программа дүүргэһэн тухайгаа тэрэ элидхэжэ бэлэй. Харин мүнөө энэ дүнгүүдынь найман жэлэйхидэ дүтэлжэ ябана. Технологическа операцинуудые найдамтайгаар, тодо һонорoор гүйсэдхэлгэ, өөрыгөө шангаар хиналга, түхеэрэлгын гэээ хойноһоо нарин нягтаар харууһалга имагтал эрхим шанарай продукци гаргаха арга тэрээндэ олгоһон байна бшуу.

Красноярскын хүндэ машина бүтээлгын заводой барилга комсомолой габшагай бүхэсоюзна барилга гэжэ соносхогдоо бэлэй. Энэ гигантын түрүүшын ээлжэеэ үзэгдөөгүй богони болзор соо бодхоохоор хараалагданхай. Табигдаһан энэ зорилгые шиидхэлгэдэ барилгын хүдэлмэриие программна түсхай зорилготоигоор эмхидхэлгэ, тэрэниие индустрижүүлгын үндэр хэмжээн, эхинһээнь адагтань хүрэтэр ажалаа хэхэ бригадна подряд ехэхэн туһа хүргөө. «Красноярскэкскаваторстрой» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй 67-дэхи барилгын управлениин Владимир Николаевич Высоцкиин комплексно бригада энэ онол арга түрүүшүүлэн зэргэдэ нэбтэрүүлһэн юм. «Хүдэлмэришэнэй эстафетын» гол ёһонуудые баримталан, иимэ таһалгаряагүй хүдэлмэри ябуулгада харьяата бүхы коллективүүдые хабаадуулжа шадаа. Энээнэй ашаар ажалай гаргашануудые 460 хүнэй нэгэ үдэр хүдэлһэнэй хэмжээтэй жэлэй алмалта түйлажа шадаа.

Газар таряалангай ба фермэнүүдэй алдар суута мастернууд, агропромышленна комплексын ажалшадай ехэ бүлэг СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэбэ. Тэдэнэй ажалда дуратай байлга, хүсэл оролдолго Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ, хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд дүүрэнээр хангалгада ехэхэн туһа хүргэдэг байна ха юм.

Шэнэ лауреадуудай тоодо газар таряалангай ажалай шэнэ гурим ашаглалгада ехэ хубитаяа оруулһан, Ставропольско хизаарай «Путь к коммунизму» колхозой тракторист-машинист, Социалис Ажалай Герой Петр Алексеевич Баштовой, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 6632 килограмм һү һааһан, Социалис Ажалай Герой, Киргизэй ССР-эй Ф. А. Стрельниковагай нэрэмжэтэ гүрэнэй үүлтэртэ заводой һаалишан Джергал Мундуспаева, зуун эхэ хонин бүриһөө 137 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 6,7 килограмм нооһо хяйсалһан, Дагестанай АССР-эй «Россия» совхозой ахалагша хонишон Магомед Пуленович Пуленов, гектар бүридэ 520 центнер сахарай свекло ургуулһан, Львовско областиин «Здобуток жовтня» колхозой оньһожоруулагдамал звеногой даагша Роман Антонович Бакун, гектар бүриһөө 59,4 центнер сэбэрлэгдээгүй хлопок суглуулһан, Азербайджанай ССР-эй «Москва» колхозой хлопок ургуулдаг бригадын бригадир Ханум Хангусейновна Бабаева болон бусад олон ороһон байна.

Энгэртээ лауреадай алтан тэмдэг зүүһэн ажалша хүнүүд жэл бүри олошоржо байнхай. Энэмнай манай бодото байдалай шэнжэ шанар болоно бшуу. Юуб гэхэдэ, юрын лэ хүдэлмэридэ шэн габьяа, баатаршалга гаргаха арга хэзээдэшье байдаг гээшэ. Хүн бүхэнэй ажалай гансашье улам бүри үндэр бүтээсэтэй байхын бэшэ, харин улам бүри удха түгэлдэр, һонирхолтой, зохёохы шэнжэтэй байхын тула Коммунис парти, Совет правительство хүсэл оролдолгоёо гамнадаггүй юм. Ажалша хүнэй манай үе сагай гол геройнууд болоһондо бидэ үнинэй даданхай гээшэбди. «Имагтал ажал, тиихэдээ общественын аша туһада зорюулагдаһан, үшар ёһо мэдэхэ, үнэн сэхэ, эдэбхи үүсхэлтэй ажал хадаа хүнэй нэрэ хүндын ба ниитын мэдэрэлэй эгээл дээдэ хэмжүүр гэжэ манайда тоологдодог юм», — гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов онсолон тэмдэглээ бэлэй.

Эхэ оромнай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй, манай орондо һаяхан хорин табан жэлэйнь ойгой тэмдэглэгдэһэн ажалда коммунис ёһоор хандалгын түлөө олониитын хүдэлөөндэ хабаадагшадай ажалай баатаршалгые үндэрөөр сэгнэбэ гээшэ.

Ленинскэ партиие тойрон өөрынгөө бата бэхи жагсаалые эли тодоор совет хүнүүдэй харуулдаг, тэрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые бүгэдэ ниитын дэмжэжэ байһые элирхэйлдэг, дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха бата шанга хүсэл оролдолгые элирхэйлдэг эгээл хүндэтэй энэ һайндэр Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет, СССР-эй Гүрэнэй шангуудай тэдээндэ олгогдоһонтой дашарамдуулан, шэнэ лауреадуудые хани халуунаар амаршална, элүүр энхэ байхыень, аза жаргалтай ажаһуухыень, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ, КПСС-эй XXVI съездын совет арадай урда табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ зохёохы шэнэ амжалтануудые түйлахыень тэдээндэ хүсэнэ.

(ТАСС).

КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДО... УУЛЗАЛГА БОЛО...

Совет Социалис Республиканудай Союзай ... Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 ... дашарамдуулан, Кремлиин Съезднүүдэй ордон ... 7-до уулзалга эмхидхэбэ.

Энэ уулзалга дээрэ нүхэд **Г. А. Алиев, М. С. ... В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, Н. ... Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. И. Воротников ... мичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Понома... Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, ... Н. И. Рыжков** байлсаба.

Зал соо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүндэ ... КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүү... болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутатнар... терствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрил... тийна, совет болон ниитыч организацинуудай ... сэрэгэй начальнигууд, үйлэдбэриин түрүү юумэ... эрдэм наукын болон соёл культурын ажал ябуула... чик-космонавтнууд байба.

Энэ уулзалгада коммунис болон хүдэлмэри... нуудай элитэ ехэ ажал ябуулагшад, гадаадын гүрэ... шад, СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшэ... гойлогшод, бурхан шажанай түлөөлэгшэд болон ... нууд хабаадалсаба.

Эндэ суглаарагшадта хандуулжа, КПСС-эй ЦК-гай ... рогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ... Н. А. Тихонов үгэ хэлээ.

Нүхэр **Н. А. Тихонов** хэлэһэн үгэ соогоо ... Партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верх... дэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэ... зүгһөө, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна ... СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүү... Владимирович Андроповой өөрынь зүгһөө таа... дэрөөр — Агууехэ Октябриин социалис револю... лэй ойгоор, хүдэлмэришэн ба таряашадай социал... дэлхэй дээрэ түрүүлэн бии болоһон үдэрөөр ... ни зүбшөөгыт.

Манай агууехэ Эхэ ороной эрхэтэдые — ... колхозниигууд, эрдэмэй болон соёлой, гэгээрэл... рые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдые, манай элдэ... сэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдые үнэн зүрхэнһөө ... Бидэ партиин ветерануудта, Октябриин револю... дагшадта, дайнай болон ажалай ветерануудта ... халуун амаршалга зорюулнабди.

Манай һайндэр хэтэдээ унтаршагүй ленинскэ ... лаар, Октябриин үзэл сурталаар, гэрэлтэ түүхэ... дэнхэй. Коммунистнуудай партиин, агууехэ Ленин... ри доро Россин ажалша олон түмэн илалта түйл... революци бэелүүлжэ, дэлхэйн социальна шэнэ ... гын үе шатые нээһэн байна.

Агуу Октябриин энэ ойн баярые совет хүнү... шагта амжалтануудаар угтаба.

Саашадань манай партиин болон совет правитель... лүүлжэ байгаа эб найрамдалта хэмжээнүүд ... зуураа, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һула... найрамдал сахин хамгаалхын тула хэрэгтэй бүх... ветскэ Союз хэхэбди, энэ политикые бодото ... дараалан, хэлбэришэгүйгөөр бидэ бэелүүлхэбди ... хэлээ.

Агуу Октябриин 66 жэлэй ойн һайндэртэ соц... циализмын оронуудай арадуудта, эрхэ сүлөө... на хүгжэлтэ дэбжэлтын ба эб найрамдалай түлөө ... сэлшэдтэ өөрынгөө аха дүүгэй амаршалга зорюу...

Агууехэ совет арадай, тэрэнэй алдар солото Комму... тиин түлөө!

Манай агууехэ социалис ороной һалбаран хүгжэ... лөө! Арадуудай хоорондохи бата бэхи эб найрамда... хани барисаанай түлөө!

Мүнөөдэрэй парад болон жагсаалда хабаадаг... зал соо байһан бүхы хүнүүдэй элүүр энхын түлөө ... үргэхыетнай дурадханаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Николай Александрович Тихоновэй хэлэһэн үгэ ... үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаһан байна. Уулза... зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө.

Энэ уулзалгада хабаадагшадта искусствын уран ... һайндэрэй концерт харуулаа.

...ААН-ҮДЫНХИДЭЙ УРМА БАЯРТАЙ ЖАГСААЛ

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН РЕПОРТАЖ

аалиханаар дабшана. Манай солото хүдэлмэришэн ангиие халажа абаха эдир хүбүүд, басагад хүдэр шамбайгаар алхалалдана. Техническэ мэргэжэлэй 1-дэхи, 2-дохи, 8-дахи, 15-дахи болон бусад училищинуудай һурагшад эдэнэй дунда ябана.

Социалис Ажалай Геройнууд Б. З. Поздеев, А. Н. Оширов, Д. К. Тумурова, К. И. Филиппова, Г. Д. Тучинов ажабайдалайнгаа арюун замые эндэһээл эхилһэн намтартай.

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ниислэл Улаан-Үдын районуудай дундаһаа илажа гараһан Советскэ районой ажалшад жагсаалай манлайда дабшаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэнхэй юм. Хүгжэмэй аялгата хүнхинөөн доро, хүн зоной баяртай альга ташалган соогуур Советдүүдэй талмай дээрэ районой тугшад алхалалдан гараба. Һулахан һэбшээндэ ажалайнь алдар солын һүлдэ тэмдэг тугууд аалихан намилзана.

1983 оной арбан һарын түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ эсэшэ сусашагүи габьяа харуулһан ниислэл хотымнай оньпожоруулагдаһан шэлэи заводой жагсаал тугшадаи хойноһоо хүсэтэ долгиндол эбхэрэн ерэбэ. Эдэнэр лэ район дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгараа бшуу. Бүри тодорхойгоор хэлэхэ болоо һаа, түс заводой гурбадахи цехэйхид үндэр амжалтануудаар агуухэ Совет оронойнгоо түрэһэн үдэрые угтажа, КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүнөө энэ жагсаалда алхамаа тэгшэдхэн дабшагшадай дунда мастернууд Надежда Васильевна Каревская, Нина Сергеевна Ломова, Наталья Васильева, Старкова, бригадирнууд Владимир Яковлевич Мисник, Цырендоржо Генинович Намсараев, Елена Алексеевна Балдаева гэгшэдэй омог хүхюутэй шэг шарайе танин харанабди. Бэрхэнүүд гээшэт! Иигээд лэ ажаллагты!

Сэхыень хэлэхэдэ, шэл үйлэдбэрилэгшэдэй хубита ехэ. Тэдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо 290 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 198 мянган шэл амһарта түсэбһөө гадуур бүтээн гаргажа, захигшадтаһь ябуулаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102,5 процент бэелүүлэгдээ. Тиихэдэ 75 хүн арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэбүүдые сүм дүүргэһэн тухайгаа элидхэнхэй. Тэдэнэй дундаһаа шэл өтөлөгшэд Николай Петрович Перфильев, Владимир Дмитриевич Ганин, жолоошон Геннадий Анатольевич Поденков, шэл багсалдаг Леонид Мункоевич Абидаев, Владимир Доржиевич Мандалуев гэгшэдэй алдар нэрэнүүд суурханал!

Тэдэнэй хойноһоо баһал эршэтэй дорюунаар гэшхэлһэн эбтэй жагсаал талмайн дундуур дабшаба. Энэмнай олон мянган хүнһөө бүридэһэн судна бүтээлгын заводой коллектив мүн... Алтан якорь ялас гүүлэһэн дун сагаан онгосо — энэл даа түрүү предприятиин һүлдэ тэмдэг! Һараһаа һарада, кварталһаа кварталда социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябагшадай дунда КПСС-эй Советскэ райкомой бюрогой гэшүүн Геннадий Михайлович Лебедевэй, райсоведэй депутат Владимир Матвеевич Кушнаревай, хабсаргагшадай бригадир Валерий Андреевич Габеевэй, электрогагнуургшэн Борис Семенович Халбаевай, заводто аяар 45 жэлдэ тэнхэлгаргагшэгүйгөөр фрезеровщигоор хүдэлжэ байһан Дмитрий Иванович Хохликовой нэрэнүүд жама ёһо хаагдажал. Тэдэниие мүнөөдэрэй һайндэрэй жагсаалай түрүү зэргэдэ танин харанабди. Тэдэндэ зориулагдаһан өгсөм шанга «Ура!» хашхараан соностоно.

Советскэ районой үшөө нэгэ томо предприяти болохо «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэ «Электромашина» заводой коллектив талмайда гараба. Энэл трибунын урдуур «Ура!» хашхаран урматайгаар алхалагша уран гартаа хүдэлмэришэдэй бүтээһэн электромоторнуудта табан булантай шарнэй хүдэн тэмдэг табигдажа, тэдэнь гансашье түрэл совет орон соогуураа бэшэ, бүхы дэлхэй дүүрэн тарадаг, үндэр сэгнэлтэй хэрэгсэл гэжэ һайн мэдэнэбди.

Хүдэлмэришэн ангитай алхамаа нилуулэн, эмээ түшэлсэн, Ажалай Улаан Тугай орденто «Бурятгеология» гэжэ нэгэдэлэй мэргэжэлтэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй жагсаал дабшана. Удаа дараалан республикымнай министерствэнүүд, албан зургаануудай колоннонууд талмай дээгүүр үнгэрнэ.

Советдүүдэй талмай дээгүүр «Литература болон искусствын ажал ябуулагшад! Соёлой хүдэлмэрилэгшэд! Коммунис үзэл сурталай, партийна болон арадай шэнжын тугые дээрэ үргэн ябагты!

Манай агуухэ оронай нэрэ солодо хүрэмөөр зохёолнуудые байгуулагты!» — гэһэн партиин ЦК-гай Уряагай үгэнүүдэй сууряатахада, «Ура!» хашхараан, нэрьемэ альга ташалган һужэрнэ. Энэньшье гайхалгүйл даа, юуб гэхэдэ, манай республикын уран зохёолшод, артистнууд, уран зураашад талмай дээрэ гараба бшуу. Тэдэнэр Агуухэ Октябриин 66-дахи жэлэй ойн урдахануур аха дүү Монгол Арадай Республика ошожо, Буряадай АССР-эй арадай ажахын болон соёл культурын түйлалтануудай жэшээ дээрэ үнгэргэгдэһэн МНР-тэхи СССР-эй үдэрнүүдтэ хабаадаад, айхабтар амжалтатай бусажа ерээ ха юм. Тиихэдэ энэл 1983 оной май, июнь һарануудта түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, уран бэлигтэмнай Москва, Ленинград, бусад хотонуудта зохёохы ажалайнгаа амжалта батадхажа, тоосоо хэһыень яажа мартажа болохоб?!

Жагсаалай урасхал хүсэтэй... Эндэ Советскэ районой элдэб эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдые харанабди. Һүүл даруулан, техникумүүдэй һурагшад, республикымнай эгээн хуушанай дээдэ һургуули болохо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнүүд баглаа сэсэгүүдээр, баяр золто аялга дуугаараа талмай дээрэ суглараагшадые баранииень амаршалан гарана.

Октябрьска районой ажалшад, томо ехэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Советдүүдэй талмайн эхиндэ харагдаба. Эдэниие һалбари һалбаряарнь тоолохо болоо һаа, угаа олон зүйлэй мэргэжэлтэй хүнүүд — буд нэхэгшэд, мебель бүтээгшэд, барилгашад, мяханай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, эдеэ хоолой элдэб зүйлнүүдые үйлэдбэрилэгшэд, эрдэмтэд, элүүрые хамгаалагшад... Булта энэ районой жагсаалда ябанад.

Районой һүлдэ тэмдэгтэй автомашина жагсаалшадай манлайда дабшана. Бүлэг тугшад хойноһоонь зэлэ татан, омог дорюунаар алхалалдана.

«Коммунис байгуулалтын манлайда дабшагша түрүү коллективүүдтэ, түсэбтэ табан жэлэй ударнигуудта алдар соло!» Эдэ үгэнүүд Октябрьска районой жагсаалые толгойлжо ябаһан Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта хабаатай юм. Энэ коллектив республикын промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ илаһан байна.

Коммунис ажалай коллектив байгша оной 10 һарын даабаринһаа гадуур 2 миллион 800 мянган түхэригэй продукци гаргаба. Түсэбһөө гадуур 298 тонно нооһо угаагаа, 12 мянган метр буд нэхээ.

Коммунист Анатолий Иванович Вильдякинай ударидадаг нэхэлгын цехэй ажалшад һайндэрэй жагсаалые толгойлхо хүндэдэ хүртэнхэй. Нооһо илгалгын, угаалгын, хатаалгын цехүүдэй коллективүүд удаадахи һүүринүүдые эзэлһэн байха юм.

Предприятиин 406 хүн энэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабаринуудые дүүргэнхэй. 10 хүн дүрбэн жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлһэн тухайгаа элидхэбэ. Нэхэгшэ В. В. Федосеева, коммунистка Т. И. Худякова, зэргэшэ, залуу коммунистка Е. А. Хантуева, бусад дүрбэн жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргээд, бэшэндэ ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Тамара Алексеевна Рубцовагай хүтэлбэрилдэг нооһо илгалгын цехтэ нэгэшье хүн ажалай журамые эбдэнэгүй. Мүнөөдэр эдэнэй хүчэ дээдэ ажалай гимн һүр жабхалантайгаар соностоно!

Нарин сэмбын комбинадай жагсаалые залгуулан, Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһа нэхэдэг фабрикын хүдэлмэришэд дабшана.

Залуу коммунистка Римма Глебовна Вологдинагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада 15 гэшүүдһээ бүридэдэг. Бригадын гэшүүн бүхэн дүтэрхы мэргэжэлнүүдые шудаланхай. Тэдэнэр ниитэ нэгэн нарядаар хүдэлдэг юм. Басагад яслида ябадаг үхибүүдэй хубсаһа нэхэдэг. Юһэн һарын даабариһаа гадуур 2500 хубсаһа нэхэжэ гаргаа. Тиин ВЛКСМ-эй 65 жэлэй ойн урда тээхэнэ Римма Вологдинагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадада «Буряадай комсомолой шангай лауреат» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Теэд энээнһээ ехэ ямар нэрэ хүндэ байха гээшэб!

Буряадай мебель бүтээлгын, модо болбосоруулгын комбинадай коллектив байгша оной 10 һарын түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци худалдаба. КПСС-эй обкомой гэшүүн, горсоведэй депутат Л. И. Ханановагай бригада социалис мүрысөөндэ шалгаржа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол, гурбадахи жэлэй даабариие октябрь һарын эхеэр дүүргэһэн байгаа.

И. Лобановагай ударидадаг мебель бүтээгшэдэй бригада 1984 оной февраль һарын тоосоогоор мүнөө ажаллана. Станочница коммунист Валентина Ефимовна Кожевникова, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Фаина Николаевна Кручинина, бусад түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ альга ташалга нэрьешэнэ.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилжэ, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ горитой хубитаяа оруулжа байдаг предприятинуудай коллективүүдэй һайндэрэй жагсаалнууд Советдүүдэй талмай дээгүүр удаа дараалан үнгэрнэ. Түсэбтэ даабаринуудаа ямараар дүүргэжэ байһан тухай хөөрэһэн диаграммануудые тэдэнэр барижа ябана, продукциин ашаг үрэ болон шанарые дээшэлүүлжэ байһан тухайдаа элидхэнэ.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинат — ажалай баатарнуудаар алдаршанхай. К. Филипповагай, И. Немочинэй энгэртэ Социалис Ажалай Геройн алтан одод яларнал! Октябриин Революциин болон Ажалай Улаан Тугай орденуудтай Галина Семченкын хүтэлбэрилдэг бригада урдынхяараал түрүү һуури эзэлһээр.

Городой һүнэй, талха татадаг Улаан-Үдын кондитерскэ зүйлнүүдые гаргадаг комбинадуудай коллективүүд жагсаалда дабшана.

Буряад ороной ниислэл хотын Октябрьска район үдэрһөө үдэртэ үзэсхэлэн һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байна. Байрын гэрнүүдэй бүхэли кварталнууд урган бодоно. «Жилгражданстрой» трестын барилгын эмхинүүд, 34-дэхи мостоотряд, барилга-хабсаралгын 608-дахи колонно, гэр барилгын комбинат, «Бурржелезобетон» нэгэдэл, силикатна хирпиисын завод, мүн бусад барилга-хабсаралгын управленинүүдэй колоннонууд талмай дээгүүр үнгэрбэ. Алтан гартай барилгашадай ашаар лэ бидэнэй ажабайдал улам һайн боложо байна бшуу.

СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал оронойнгоо зүүн хубида эрдэм-шэнжэлэлгын ехэ түб болонхой. Эндэ 800 гаран эрдэмтэд хүдэлнэ. Тэдэнэр шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэһэн, олохон үнэтэ дурадхал оруулһан байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ эрдэмтэд нилээд олон авторска үнэмшэлгэнүүдые абанхай.

Советдүүдэй талмай дээгүүр элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд жэгдээр алхамаа татаба. Эдэмнай энэрхы һайхан сэдьхэлтэй, урин дулаан зантай хүнүүд лэ. Тэдэнэй олонхид орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Соёлой институдай, медицинскэ училищиин, хэлхээ холбооной электротехникумэй, механо-технологическа, хүдөө ажахын техникумүүдэй багшанарай, студентнэрэй, һурагшадай колоннонууд Октябрьска районой һайндэрэй ажалшадай жагсаалые түгэсхэбэ.

Сэлэнгын сэнхир һабые дахан, шэлэ үндэр хадачуудай сэбдэг хаяагаар ходорон гаража, ниислэл Улаан-Үдымнай хүрэжэ ерэһэн Байгалай һэрюухэн һэбшээн Советдүүдэй талмай дээрэ намилзаһан улаан тугуудай үер соо умбажа, һайндэрэйхеэр хубсалһан колоннонуудта эршэ, эрмэлзэл олгоно гү гэжэ эжэлүүдгүй һачахаар. Ушар юуб гэхэдэ, улаан тугуудай долгин соо, «Ура!» хашхараанай сууряан доро Улаан-Үдымнай эгээл томо Железнодорожно районой ажалшадай эбтэй эетэй жагсаалай эхилжэ харагдахада, тэдэнэй жэгдэ алхасаһаа, хүдэлмэришэ хүдэр гарнуудайнь хүсэтэ һэжэрэсэһээ бүхы энэ талмай дсһолон байна гэжэ этигэхээр лэ! Тиигэншьегүй яахаб, энэмнай эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, эмхитэй, эдэбхитэй, һанаһандаа хүрэдэг, һарбайһанаа баридаг дээдэ түрэлтэ хүдэлмэришэн анги бшуу.

Железнодорожно районой жабхаланта жагсаалай түрүү зэргэдэ Кожевниковэй нэрэмжэтэ хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд дабшаба. Энэшье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, республикымнай ниислэлэй залуу предприятинуудай нэгэн болохо түс заводой коллектив байгша, 1983 оной гурбадахи кварталай болон жэлэй эхинһээ хойшонхи социалис мүрысөөндэ илажа, районойнгоо һайндэрэй колонные толгойлон гараха хүндэтэ эрхэдэ хүртөө бшуу. Буряадай АССР-эй Хүндэлэлэй самбарта нэрэеэ бэшүүлһэн энэ предприятиин юһэн һарын дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, иигэжэ аржытар һиилэгдэнхэй: «Нормативна сэбэр продукциин түсэб 102 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102, олзо абаха түсэб 107, продукци худалдаха түсэб 100 процент бэелүүлэгдээ».

Эрхим һайн үрэ дүн даа!

Мүнөө һайндэрэй үндэр ендэрэй урдуур урма баяртайгаар «Ура!» хашхаран зол жаргалтайгаар энеэбхилэн ябагшадай дунда Агуу Октябриин хүндэлэлдэ габшагай ажалай вахтада жагсажа, илагшадай тоодо ороһон кузнечно-механическа, инструментальна, энергетическэ цехүүдэй хүдэлмэришэдые харанабди. Онсо шалгарагшадай тоодо Сергей Дмитриевич Ринчиновэй, Тамара Владимировна Казанцевагай мастерска участогууд, Кузнецовой, Самойловой, Бутаковой, Савиновскиин хүтэлбэрилдэг бригаданууд нэрлэгдэнэ.

Октябриин һайндэрэй урдуурхи мүрысөөндэ Железнодорожно район доторoo хоёрдохи һуури эзэлһэн СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой жагсаал Советдүүдэй талмай дээрэ гараба.

«Машина бүтээгшэд! Бүтээсэ ехэтэй, гаргаша багатай, найдамтай машинануудые, приборнуудые, оньһожоруулгын болон автомадаар хангалгын хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээгты!

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэгжүүлгые түргэдхэгты!»—гэһэн орёо нарин оньһон прибор үйлэдбэрилдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ сэхэ хабаатай КПСС-эй ЦК-гай һайндэрэй Уряа зэдэлжэ, баранииe бахархан баясуулна.

Орёо оньһон прибор бүтээгшэдтэй алхамаа нэгэдүүлэн, энэл колоннодо эдеэ хоолой промышленностиин һалбариин предприятинуудай дундаһаа 1983 оной юһэн һарын мүрысөөндэ илажа, республикын Хүндэлэлэй самбарта нэрэеэ бэшүүлһэн «Байкалрыбпром» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд дабшана. Киномеханическа заводой, статуправлениин, Госснабай, Стройбанкын, «Бурятснаббытэй», бусад эмхи зургаануудай коллективүүдые Советдүүдэй талмай дээрэ хараабди.

Тугууд, тугууд... Улаан тугуудай барагдашагүй урасхал. Энэ удаа республикымнай ниислэл хотын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй мэргэжэл түгэс хүдэлмэрилэгшэдэй жагсаал һайндэрэй ендэрэй урдуур үнгэржэ эхилбэ. Тэрэнэй түрүү зэргэдэ 1983 оной гурбан кварталай туршада болон арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гарагшад омог дорюунаар дабшана. Тэдэнэр лэ улаан тугуудые үргэн ябаха үндэр эрхэдэ хүртэнхэйл!

Үнэхөөрөөшье, нэгэдэлэй коллектив муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйланхай. Түсэбһөө гадуур эндэ хэдэн мянган түхэригэй продукци, тэрэ тоодо үргэн хэрэглэмжын эд бараан ехээр үйлэдбэрилэгдөө. Ажалай бүтээсэ юһэн һарын туршада 2,8 процентээр дээшэлээ юм.

Николай Григорьевич Алексеевэй, Александр Самсонович Ивановай, Александр Борисович Кузьменкын хүтэлбэрилдэг цехүүдэй, Эльвира Кузьминична Ковалевагай, Сергей Спиридонович Кузнецовой, Галина Алексеевна Хунгуреевагай даадаг мастерска участогууд, Мунко Дашиевич Батомункуевай, Татьяна Дмитриевна Житихинагай, Людмила Васильевна Токаревагай бригадачууд һайндэрэй урдахи мүрысөөнүүдтэ илагшадай тоодо ороо бшуу.

Ажалай Улаан Тугай ордено асари томо зураг Советдүүдэй талмай дээрэ харагдаба. Энэмнай Улаан-Үдын авиационно заводой жабхалан түгэс жагсаалай һүлдэ тэмдэг гээшэ бшуу! Ажалша бэрхээрээ түрэл заводоо суурхуулһан хүдэлмэришэдэйнь хүндэдэ зориулагдаһан амаршалгын халуун үгэнүүд тэдэниие угтан суурятана. Үнэхөөрөөшье, энэ ехэ коллектив соо үндэр амжалта түйлаһан дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд олон даа! Тиигээдшье энэл заводой суута токарь Николай Егорович Анпилогов республика дотороо «Табан жэлэй түсэбые — дүрбэн жэлдэ!» гэһэн уряал гаргажа, мүрысөө үүсхэһэн габьяатай. Байгша оной октябриин 1-дэ заводой гурбан зуун табин хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэб бэелүүлһэн тухайгаа элидхээ һэм шуу. Тиихэдэ слесарь Геннадий Егорович Федотов, фрезеровщигууд Александр Михайлович Рычков, Анатолий Григорьевич Бородин, токарь Борис Николаевич Архаров болон бусад Буряадайнгаа АССР-эй жаран жэлэй түүхэтэ ойн үдэрые угтуулан, гурбан жэлэйнгээ даабари дүүргээ юм. Харин Николай Егорович Анпилогов Агуу Октябриин һайндэрэй урдахануур табан жэлэйнгээ түсэб бэелүүлһэн алдартайл!

«Бурятфермаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл ИРТ-165 түхэлэй малай тэжээл жэжэдхэн бутаргадаг машина бүтээдэг гэжэ бидэ һайн мэдэнэбди. Энэ предприяти эмхидхэгдэһээр арбаншье жэл болоодүй, зүгөөр тэрээн тухай һураг суу бүхы орон доторнай, хилын саагууршье таранхай. Эршэ түгэс ажалаараа бурятфермашайхид оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулдаг гээшэ.

Тиимэһээл Советдүүдэй талмай дээрэ энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эбтэй жагсаалай гарахада, нэрьемэ альга ташалган соностобо. Түс заводой эрхим бригаданuудай нэгые хүтэлбэрилэгшэ коммунист Михаил Семенович Самойлов омогорхон байжа, манай корреспондентдэ иигэжэ хэлээ һэн.

— Манай продукци имагтал орон доторoo тарадаг бэшэ, мүн хилын саанахишье гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм. Жэшээлхэдэ, бидэ мүнөө Венгри ба Польшо ошохо ИТР-165 машинануудые хабсаргажа байнабди. Энэ харюусалгатай даабарияа нэрэтэй түрэтэйгөөр, шанар һайнтайгаар бэелүүлхын түлөө оролдохо гээшэ манай нангин уялга.

Далитай шубуун шэнгеэр намарай энэ огторгой өөдэ дүүлиһэн «ВЛ-80Т» гэжэ дэлхэй дээрэхи эгээн хүсэтэ электровозой макет ашаанай машинын кабинет дээгүүр зуралзуулан залаһан жагсаал талмайн эхиндэ харагдаба. Мүн даа, Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой олон мянган хүнтэй коллектив дабшаба гээшэл! Тэрэнэй хойноһоо нэмэл машина дээрэ хүл дээрээ зогсоһон суута заводой ветерануудые обёорнобди. Сагаан толгойтой, дорюун харасатайл тэдэ! Үшөө 1934 ондо түрүүшын паровоз заһабарилгада хабаадаһан Семен Григорьевич Попов, «уулын хормойн тужа зэдэлгэн, ургажа гараһан» Буряадай гигантые бодхоолсоһон Андрей Андреевич Голиков, Константин Самуйлович Попов гэгшэд үбсүүндээ үндэр шагналнуудаа шэнхинүүлэн, зэргэлэн зогсонод. Хажуудань дайнай ба ажалай ветеран — Филипп Абагаевич Абагаев.

Ленинэй орденто энэ заводтомнай һаяхана ехэ дэмбэрэлтэ үйлэ хэрэг болоо гэжэ бидэ мэдэнэбди. Агуу Октябриин һайндэрэй урдахануур эндэхи хабсаралгын цех сооһоо табан мянгадахи электровоз гаргагдажа, Сибирь болон Алас Дурнын булад замуудай эршэтэ утаһан дээгүүр ханхинан, холынгоо замда зорёо.

Һаяхана манай совет арад коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй мүндэлһөөр хорин табан жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглээ гээшэ һааб даа. Энэл хүдэлөөндэ республика дотороо эхи табиһан габьяатай Михаил Иванович Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой жагсаал талмайе бүрхөөбэ.

Һайндэрэйхеэр хубсалһан, сэсэгүүдые, уряал, лозунгнуудые бариһан машинистнүүд, вагонщигууд, хэлхээ холбоошод, барилгашад, түмэр замшад, энергетигүүд, түмэр замай транспортын техникумэй һурагшад дабшана.

Тиимэл хадань республикымнай энэ эгээл хуушанай предприяти болохо локомотивна депогойхид байгша оной юһэн һарын хугасаа соо ашаа зөөхэ түсэбөө 102 процент, локомотивуудай ажалай бүтээсые 105,9 процент бэелүүлжэ шадаа бшуу. Энэл үе соо 8,5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 184 тонно дизельнэ түлишэ алмагдаа, 4,5 мянган хүндэ ашаатай поезднууд холын маршрудаар ябуулагдаа. Октябриин һайндэрые угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ машинистнүүд Валерий Александрович Кичешкин, Владимир Порфильевич Балькевич, Владимир Михайлович Тхоров, Виктор Романович Ягодин гэгшэд илажа гараал!

Советдүүдэй талмай дээгүүр һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн хүнгэншье, ашаанайшье автомашинанууд һубариба. Энэмнай Буряадай автотранспортна управлениин харьяата предприятинууд... Оройдоол долоо-найман хоног урда тээ автомобилистнүүд мэргэжэлэйнгээ һайндэрые тэмдэглээ һэмнай. Тиихэдэ «Буряадай АССР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Улаан-Үдын гурбадахи пассажирска автотранспортын предприятиин таксиин жолоошон Сергей Федорович Белышев, ашаанай автотранспортна нэгэдэхи предприятиин жолоошод Георгий Кондратьевич Мальчиков, Власик Корнеевич Пискунов, 1268-дахи колонныи жолоошон Петр Максимович Сундуков гэгшэдые дабхар ерэһэн һайндэрөөр амаршалһан үгэнүүд талмай дээгүүр соностоно.

Иимэ түрүү хүнүүд Буряадай автотранспортна управлениин предприятинуудта олон. Һүүлэй мэдээгээр, 400 гаран жолоошон XI табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээ.

Республикымнай элшэ хүсэнэй нэгэн системын һүлдэ тэмдэгтэй машина Советдүүдэй талмай дээрэ аалихан гарана. Тэрэнэй дээгүүр Владимир Ильич Ленинэй: «Россие би электрижүүлэгдэһээр харанаб...» гэһэн үгэнүүд һиилэгдэнхэй. Гүн удхата үгэнүүд! Аяар жараад жэлэй саана хэлэгдээшье һаа, ехэ һайхан ерээдүйе нэбтэ хараһан агууехэ вождиимнай сэсэн мэргэниие үшөө дахин гэршэлнэ бшуу. Жэшээ болгон манай Буряадай АССР-ые абажа хараял. Урдань зайн гал гэжэ огто мэдэхэгүй байһан хизаарта асари томо Гусиноозерско ГРЭС баригдажа, бүхы республикаяа хангахаһаа гадна, Дархан — Гусиноозерск гэһэн шэжэм утаһаар аха дүү Монгол орон худар элшэ хүсэеэ дамжуулаа бшуу.

Железнодорожно районой жагсаалые соёл-гэгээрэлэй, нэгэдэхи багшанарай училищиин һурагшад, Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнүүд түгэсхэнэ.

Иигэжэ Улаан-Үдэм
эдэбхи, хүсэеэ эршэлбэл,
Иигэжэ ажалшаднай,
эбтэй эетэйгээ гэршэлбэл,
Илалта, амжалтын
эрмэлзэл түгэсөө баталбал,
Эхэ һайхан орондоо
этигэл дүүрэнээ дабтабал!

А. ЖАЛСАНОВ,
Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Республикымнай ниислэл Улаан Үдын ажалшадай жагсаалнууд.

С. БАЛДУЕВАЙ, А. ШОЙЖОЛОВОЙ фотонууд.

АГУУ ОКТЯБРИИН 66 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ РЕСПУБЛИКЫН РАЙОНУУДТА ТЭМДЭГЛЭҺЭН ТУХАЙ МЭДЭЭСЭНЭ

СЕВЕРОБАЙКАЛЬСК

Ноябриин 5-да Северобайкальск хотын «Байгал» гэжэ соёлой байшан соо болоһон баярай суглаанда КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь Л. П. Табалаев элидхэл хэбэ. Баярай суглаанда БАМ-ай барилгашад, районой предприяти, организаци, эмхи зургаануудай түрүүшүүл хабаадаа. Суглаанай һүүлдэ түрүү коллективүүдтэ СССР-эй Транспортна барилгын министерствын, КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй болон ВЛКСМ-эй обкомой, КПСС-эй Хойто-Байгалай горкомой, районой Соведэй гүйсэдкомой Улаан тугууд барюулагдаа, баярай концерт харуулагдаа.

ЗАКАМЕНСК

Заха холын Захааминай районой ажалшад Агуу Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойе ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа байна. Ноябриин 4—5-да Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай бүхы цехүүдтэ, промышленна предприяти, организаци, эмхи зургаануудта, тосхон, һууринуудта баярай суглаанууд боложо үнгэрөө. Ноябриин 5-да Закаменск хотын Соёлой ордон соо болоһон баярай суглаанда КПСС-эй райкомой секретарь М. Г. Намсараев элидхэл хээ, һүүлээрнь һайндэрэй концерт болоо.

ХЭЖЭНГЭ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан районой соёлой байшан соо тэмдэглэгдэбэ. Энэ ёһолол урда жэлнүүдэйхиһээ онсо илгаатай байба. Юуб гэхэдэ, хэжэнгынхид Октябриинтаа ехэ һайндэртэй хамта Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые тэмдэглэбэ. Тиимэһээ энэ баяр ёһололой суглаанда районой хүдөө ажахын түрүүшүүл олоороо уригдаһан байна.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюрогой гэшүүн, РАПО-гой начальник А. Н. Данчинов баярай суглаан дээрэ элидхэл хээ. Һүүлээрнь тэндэ сугларһан хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ, Хүндэлэлэй грамотанууд, хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдэй олгогдоһон тухай үнэмшэлгэнүүд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Суглаанай түгэсхэлдэ районой соёлой байшангай уран һайханай коллективүүдтэ хабаадагшадай хүсөөр һонирхолтой концерт табигдаа.

ЗАГАРАЙ

Загарай тосхоной гол талмай дээрэ үглөөнэй 11 часһаа ажалшадай жагсаал эхилбэ. Оркестрэй омог дорюун хүгжэм һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай сэдьхэл зүрхэ долгисуулна. Талмай дээрэ орден, медальнуудые яларуулһан буурал сагаан толгойтой хүнүүд харагдаба. Зуб даа, дайнай, ажалай ветеранууд түрүү зэргэдэ дабшаба.

Удаань районой түрүү коллективүүдэй колоннонууд гарана. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй 107-дохи ПМК-гай, Загарайн ДРСУ-гай, мехлесхозой болон бусад түрүү коллективүүд омог баяртай талмай дээгүүр гэшхэлэн гараба.

Үсэгэлдэр үдэшэ Түбэй телевидени заншалта һайндэрэй «Сэнхир галханай» программа дамжуулжа, харагшадые хужарлуулаа. Суута артистнууд, искусство болон литературын мэдээжэ ажал ябуулагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл тэндэ уулзажа, үшөө нэгэ үнгэрһэн жэл соо совет оронойнгоо туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэлдөө, Агуу Октябриин 66 жэлэй гайхамшагта ойе ямар бэлэгүүдээр угтаһан тухайгаа элидхээ. «Сэнхир экран» дээрэһээ мүнөө үеын дуунууд, хатарнуудшье гүйсэдхэгдөө, шог ёгто зугаа наадаишье харуулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй арадай артистка Ирина Богачева шэнэ дуунуудые гүйсэдхэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондо ШЭНЖЭЛ...

РЕВОЛЮЦИИН ТУ... ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ...

СОВНАРКОМОЙ хэрэгүүдые эрхилэгшэ байһан В. Д. Бонч-Бруевич өөрынгөө дурсалга дотор нимэ баримта хэлэһэн байдаг: 1918 ондо Совнаркомдо В. И. Ленинэй үзэмжэдэ залуу социалис гүрэнэй Гербын дүрэ зураг асарагдаба. Тэрэ Герб мүнөөнэйхидэл адли түхэлтэй, тиимэ эмблемэтэйшье һаа, тэгэн дундаа һэлмэ зураатай байба. «Удха бии юм байна, теэд юундэ һэлмэ хэгдэбэб? Бидэндэ дайлан абалга хэрэггүй. Дай хэхэ политика бидэндэ яашье таарахагүй» гээд В. И. Ленин хэлээ һэн. Тингээд тэрэ карандашаа абаад, һэлмыень зуражархёо бэлэй.

Агуу Октябриин һайндэрэй тэмдэглэгдэжэ байхада энэ ушар тухай дурсахада яһала боломоор. Манай орон жаран зургаан жэлэй туршада социализмын гэрэлтэ замаар, эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтын замаар дабшажа ябана. Совет засагай гадаадын политикын түрүүшын акт—эб найрамдал тухай ленинскэ Декредһээ эхилээд, мүнөөдэр хүрэтэр СССР-эй гадаадын бүхы политика, уласхоорондын байдал тэрэнэй бэелүүлжэ байһан бүхы ябуулгануудынь XX зуун жэлэй асари ехэ уг зорилтонуудай нэгэн болохо социализм хадаа эб найрамдал мүн гээшые баталхана.

Мүнөө социализм океан далайн дунда гансаардаһан олтирог бэшэ. Коллективнэ хүсэлэл оролдолгын ашаар, ангиин дайсадтай болоһон үсэд шанга тулалдаанда хатуужаһан, бэеэ даанхай социалис гүрэнүүдэй бата найдамтай холбоон байгуулагдажа, Варшавска Договороор, экономическа талаар харилсан туһалалсалтын соведтэ нэгэдэнэ. Социалис оронуудай нэгэдэлэй хүсэ шадалай улам ехэ байха бүри тэдэ оронуудай жагсаалай эбдэршэгүй бата бэхи байха бүри, дэлхэйн түрүү үзэлтэй, революционно бусад хүсэнүүдтэй харилсаа холбооной улам дүтэ байха бүри дэлхэйн хүгжэлтын ябасада социалис байгуулалтын нүлөө бүри ехэ болоно.

Ядерна дайнай аюулһаа энэ дэлхэйгээ аршалан хамгаалга, империализмын гэмээр дайнда бэлдэлгые зогсоолго — мүнөө үе сагай гол зорилго болоно. «Буу зэбсэг хуряан абалга социализмын уг зорилго мүн» — гээд КПСС ба Совет гүрэнине байгуулагша В. И. Ленин зааһан байна. Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ Советскэ Союз сэрэгэй аюулые бага болгохын тулада хэрэгтэй бүхы юумэ хэһэн ба хэжэшье байна. Һандаралга, үхэл асарха буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгаар үрдилдэхэ ябадалые эрид шүүд буруушаажа байдаг СССР үшөө 1946 ондо ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга ба хэрэглэхэ ябадалые хорихын түлөө бэлэн байһанаа мэдүүлээ бэлэй. Совет гадаадын политикын эдэбхи үүсхэлээр уласхоорондын ехэ-ехэ договор болон хэлсээнүүдэй баталан абтаха арга олгогдоһон байна. Тодорхойлбол, ядерна буу зэбсэгүүдэй тараан дэлгэрүүлэгдэхэгүй тухай, тиимэ буу зэбсэгүүдые гурбан янзаар тушаалгые хорихо тухай, хүн зониие олоор хюдаха бактериологическа зэбсэгүүдые далай болон океануудай оёорто тараан тодхолгые хорихо тухай хэлэгдэнэ. Манай орон ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга бэе дээрээ даажа абанхай.

Мүнөөшье совет эб найрамдалта эдэбхи үүсхэлнүүд ООН-ой Генеральна Ассамблейн Нью-Йоркдо үнгэргэгдэжэ байһан 38-дахи сессиин гол анхаралда байна. Эндэ юун тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулга болохо ядерна дайе буруушаалга, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые даб дээрэ болюулга, замбуулинай дайдада, мүн тэндэһээ Газар тээшэ хүсэ хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай договор баталха тушаа хэлэгдэнэ. Хэмжээ ябуулгануудай комплексын туһаламжаар — дунда зэргын зайда буудагдаха ядерна зэбсэгүүдые горитойгоор хороолгоһоо эхилээд, Европодохи ядерна зэбсэгүүдые гүйсэд усадхалга хүрэтэр—Европо түбидэ бата найдамтай аюулгүй байдал хангаха тушаа хэлэгдэнэ. Мүнөө ядерна буу зэбсэгүүдэй үгы байһан газарта буу зэбсэгүүдые ехээр гаргалгые эхилхэгүй, мүнөө тиимэ юумэнэй хэгдэжэ байһан газарта шанга хорюул табиха. Эдэ бүгэдэ хадаа совет гадаадын политикын стратеги ба тактикые тодорхойлно.

Октябриин революци дэлхэйн түүхын дабшасые эрид хубилгаһан байна. Соведүүдэй ороной һүүлээр, Европо ба Азида, Латиин Америкэ ба Африкада социалис хүгжэлтын ба социалис хараа шэглэлтэй замуудта гаража байһан оронууд олон. Советскэ Союз эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэдэй талада ходолоо байһан ба саашадаашье тиимэл зандаа үлэнэ. Колониальна оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай декларациин ООН-до баталан абтаһан ушар манай ороной нэрэ түрэтэй таһаршагүй холбоотой юм. Энэ деклараци империализмын колониальна системые усадхахын түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөндэ хүсэ шадал ехээр олгобо.

Дэлхэйн ямаршье районие, уласхоорондын асуудалнуудай ямаршье комплекс абаад хараа һаа, хаанашье СССР-эй гадаадын политикын ашатай туһатай нүлөө эли тодоор хаража... Октябриин мүндэлһэн сай... рэ политикын ленинскэ ... нарнууд болохо ангиин ... интернационализм, демокр... хы сэдьхэл, эб найрамда... байлга ба түүхын ерээдүй... дабаритай байлга гэхэ ... сахигдана. Уласхоорондын ... та абаха болоо һаа, КПСС... гүрэнэй үнэн сэхэ хэрэгт... баралгын ба эб найрамдала... долго гаргаагүй асуудал ... хараа бодолнууд хадаа ... зүгтэхи байдалые гурим... эй ямараар хандалагые ... инмэл хараа бодолтойгоор ... бэй ба Латинин Америк... эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даа... түлөө тэмсэлдэ Африк... арадуудые расис мүлжэл... хын түлөө тэмсэлдэ ханда... гэдэ совет гадаадын поли... ябуулгын горитойхон үрэ...

Социализмын эб найра... тай, шууд сэхэ шэглэлтэ... литика ба дипломатиин ... ба НАТО-гай тад ондоо, ... аюул руу энэ дэлхэйгээ ... хараа шугам табигдана ... гай Генеральна секретарь, ... ховно Соведэй Президиу... шэ Ю. В. Андроповой хэ... дотор США-гай мүнөөн... ствын уласхоорондын ... хараа бодолтойгоор ханд... айхабтар тодо мэргэн, сүй... нимэ сэгнэлтэ угтаһан ... нёор хэлэхэ болоо һаа, тэ... найрамдалда ехэ аюулт... хараа шугам мүн. Тэрэн... го—бусад гүрэнүүд боло... аша туһын хэрэгүүдые ... дэлхэй дээрэ булимтаран ... хэ байдалаар Америкын ... дуудые хангаха һэдэлгэ ... гай гүрэнүүдэй погребу... зэбсэгүүдээр туласа ... һаа, США-гай сэрэгэй ... гүй ехээр нэмээжэл бай... тал милитарис, эзэмдэл... нуудта шэглүүлэгдэнхэй, ... Сагаан байшан Советскэ ... гүү харата муухай шууя... рюута үүсхээд, амгалан са... дөөгүй ехэ 1984 оной ... (280 миллиардһаа дээшэ ... рессэй баталамжада таби...

Американ империализм... хэг түримхэй ба хархис ... бодолой, политикын гол ... хэлэгдэһэн Рейганэй «кре... гэдэг дэлхэй дээрэ бии ... сүлөөдэ дуратай, түрүү ... бүхы юумэндэ эсэргүү ш... Эндэ нимэ нэгэ жэшээ ду... но: Америкын өөрынь ... ёһоор, һүүлэй 6 жэлэй ту... тон бэеэ даанхай гүрэнүү... ябуулгануудые зэбсэгтэ ... дахин хээ гэхэ гү, али ... хээр айлгаһан байха юм ... сэн, «ехэ шиидам» улас... рэгүүдые эрхилэлгэдэ ор... арга» шэнгеэр мүнөө Ва... рагдана, тинхэдэ дайгаар ... хархис ябуулганууд «Рей... даар» гүрэнэй политикын ... гэгдэнхэй. Бэеэ даанхай ... эсэргүү США-гай соносхо... хүлһэншэдэй хүсөөр Ника... лита правительствые ун... Вашингтоной һэдэлгэнүүд ... дэһэндэ бодото баримта ... аал? Гренадые США-гай ... хайгаар эзэмдэлгэ уласхоо... стеризмын бодото жэшээ ... хагүйгөөр тоологдожо боло... шээнүүд эрхэ сүлөө, демо... эрхэнүүд тухай Вашингто... хооһон шашалгын ямар сэ... эли тодоор харуулна.

Гэбэшье, дэлхэйн ухаа... бинүүдтэ империализмын ... соогоо эзэрхэн зонхилжо ... үнгэрөө, үнгэрхэдөө бүри ... гөөр хэтэ мүнхэдөө. Дэлх... ондоо болонхой, хүсэнүүд... хубилаа, тинхэдээ эб на... социализмын аша туһа ... гэлжэлһөөр. Энээндэ гэр... мэн гэхэдэ, эб найрамда... совет гадаадын политик... дын олониитэ улам эдэб... шаан дэмжэжэ, дайнда эс... ракетэнүүдтэ эсэргүү хүд... гүй ехээр үргэдэжэ байна.

Ленинскэ гадаадын пол... эб найрамдалай, арадууд... гэй ба бэеэ даанхай бай... Советскэ Союз дээрэ үрга... най ороной уласхоорондын ... зээ хэзээнэйхиһээ бата ... арадууд! Империализмы... мын ба үһөө нэхэлгын ... хэй ябуулгануудта эрид ... үгэгты!» гэһэн КПСС-эй Ц... риин уряанууд эдэ үдэрн... түбинүүдтэ хүсэ ехэтэй ... соностоно.

«Буу зэбсэг ехээр бүтэ... хизаарлая, дайнай аюул... шахардуу шанга байдал ... аршалан хамгаалжа, улам ... лэе!».

Ю. КОР...

ТАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

ОКТЯБРЬ ТҮБИ ДЭЛХЭЙ ДЭЭГҮҮР ДАБШАНА

БУДАПЕШТ. Агууехэ Октябриин 66 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ниислэл хотын Парадуудай талмай дээрэхи В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ веногуудые табиба. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар, ВНР-эй Президиумэй Түрүүлэгшэ П. Лошонци, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Лазар, Венгриин партийна ба гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад энэ ёһололдо хабаадаһан байгаа.

СОФИ. Агуухэ Октябриин 66 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Болгариин ниислэл хотодохи В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ веногуудые табиһан байгаа. БКП-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, БКП-гэй ЦК-гай секретарьнар М. Балев, О. Дойнов, мүн ороной партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд энээндэ хабаадалсаа.

УЛААН-БААТАР. Агуухэ Октябриин ойн баярта зорюулагдаһан олониитын баярай суглаан боложо, МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх хабаадаһан байна.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, МНРП-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Б. Дэжид элидхэл хэхэдээ, дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлгэ, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе үргэдхэлгэ, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые эршэдхэлгэ хадаа Октябриин үзэл сурталай бодото бэелэл болоно гэжэ тэмдэглэбэ.

Мүнөө Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд хадаа эб найрамдалые хангаан бэхижүүлхын түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые һулаpуулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлахын түлөө арадуудай тэмсэлэй түшэг тулгуури болоно. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сахиха талаар СССР-эй ба ахадүү бусад оронуудай бүтэмжэтэй һайн үүсхэлнүүдые МНР-эй ажалшад бүримүһэн дэмжэнэ. Энэ хараа шэглэл бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана.

Улаан-Баатарта В. И. Ленинэй памятнигай, Д. Сүхэ-Баатарай болон Х. Чойбалсанай бунханай дэргэдэ, Зайсан хада дээрэ совет сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ веногуудые табилгын ёһолол болобо. Ю. Цеденбал, Ж. Батомунх болон Монголой бусад хүтэлбэрилэгшэд энэ ёһололдо хабаадалсабад.

ДЕЛИ. Агуухэ Октябриин социалис революциин илалта энэдхэг арадта асари ехэ үүргэ нүлөө үзүүлһэн байгаа гэжэ «Нью-уэйв» гэдэг долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг журнал бэшэнэ. «Эб найрамдал тухай декрет, газар тухай декрет, мүн Россин арадуудай эрхэнүүдэй деклараци хадаа Совет засагай түрүүшын хуулинууд байһан юм. Энэ бүгэдэ ажалшадай олон зуун жэлэй хүсэлэнгэй бэелэл, эрхэ сүлөөгэй адли тэгшэ эрхын ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэдэнэй тэмсэлэй бэелһэн ябадал болоно гэжэ энэдхэг арад ойлгоһон байгаа»,—гэжэ статья дотор хэлэгдэнэ.

КАБУЛ. Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд, митингнүүд ниислэлэй предприятинуудта, эмхи зургаануудта болобо. Агуу Октябрь бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай, социальна адли тэгшэ бэшэ байдалһаа хүн түрэлтэниие сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй гэжэ тэдээндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

* * *

Агууехэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд, митингнүүд Мексикын ниислэл Мехикэдэ, Мозамбигай ниислэл хото Мапутуда, мүн дэлхэйн бусад олон оронуудай хото городуудта болобо.

Спорт

ТОБШОХОНООР...

БОКС. СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн Новороссийск хотодо болобо. Спортын бүлгэмүүдэй, албан зургаануудай 200 гаран эрхим бэрхэ боксер энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастер В. Галданов хоёр уулзалгада шүүжэ, дүрбэдэхи һуури эзэлбэ. Тус институдай студент, спортын мастер Ю. Мангатаев («Буревестник»), Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй инженер-конструктор, спортын мастер А. Бадмаев яһала һайнаар мүрысэһэн байна.

ҺУР ХАРБАЛГА. Душанбе хотын гүйсэдхэхэ комитедэй шанда хүртэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөн боложо, хэдэн союзна республикануудай мэргэшүүл хабаадаа. Манай республикын «Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал команда гурбадахи һуури эзэлбэ. Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин арбадахи классай һурагша Елена Леонова М-2 упражненеэр харбахадаа, 2430 очко тудажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэв. Тренер Е. И. Попов тэрэниие һурган хүмүүжүүлдэг юм.

* * *

Залуушуулай дунда һур харбалгаар «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн Харьков хотодо боложо байна. Спортын мастернууд: Хурамхаанай дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Д. Будаев, ВСТИ-гэй студентка О. Бартанова, тренер Л. Савченко, Улаан-Үдын 3-дахи һургуулиин һурагша спортын мастерта кандидат В. Забанов эндэ республикынгаа нэрэ хүндые хамгаална.

ДААМ. «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Калинин хотодо дүүрэбэ. Улаан-Үдэ хотын гэр байрын захиргаанай слесарь, спортын мастерта кандидат Николай Смирнов 5,5 очко абажа, 5—7-дохи һууринуудые хубаалдаа. Тэрэ юһэн уулзалгын долоон наадандань тэнсэһэн, хоёртонь илаһан байгаа. РСФСР-эй олон хото городуудай 30 даамшад, тэрэ тоодо спортын 12 мастер хабаадаһан байгаа.

ТЕННИС. Эдиршүүлэй дунда столой теннисээр бүхэсоюзна мүрысөөн Караганда хотодо боложо, 60 эдиршүүл хабаадаа. Манай республикын теннисистнүүд табадахи һуури эзэлбэ. Республикын хүүгэдэй спортын һургуулиин һурагша, спортын мастерта кандидат Андрей Колмаков һайнаар наадажа, долоодохи һуурида гараба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

РСФСР-эй ҮДЭРНҮҮД

ДЕЛИ. Агуухэ Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Индиин-совет хани барисаанай һара орон дотор үнгэргэгдэжэ байна. Энээнэй үндэһөөр Россин Совет Федеративна Социалис Республикын үдэрнүүд Индидэ эхилбэ.

Индиин ниислэл хотодохи Совет эрдэм, соёлой ба искусствын байшан соо нээгдэһэн «РСФСР-эй искусство ба гар урлалга» гэһэн выставкэ, «Россин Федерациин ажабайдал» гэжэ фотоэкспозици энээнэй гол зүйл болоһон байгаа. Россин уран зураашадай 40 гаран зохёол бүтээл, мүн суута матрешконууд, богородско ба дымковскэ нааданхайнууд, гжельскэ керамика, вологодско кружеванууд, оренбургска пулаадуд. Тувын шулуун дээрэ һиилэгшэдэй бүтээлнүүд залнууд соо табигдаһан байха юм. Индидэ ошожо ерэһэн тухайдаа дурасхаал болгожо, Горькиин уран зурааша Н. П. Величкын бүтээһэн бүлэг зурагууд харагшадые ехэтэ һонирхуулба.

Ниислэл хотын ДЖАГ гэжэ соведэй түрүүлэгшэ Правеш Чандра баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Агуухэ Октябриин илалта, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэнэй байгуулагдалга бүхэдэлхэйн түүхэдэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Эдэ үйлэ хэрэгүүд дэлхэй дээрэ болоһон социально-политическэ үндэһэн хубилалтануудта түлхисэ үгэһэн, бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлые эдэбхижүүлхэ талаар Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдые урмашуулан зоригжуулһан байна. Мүнөө Инди СССР хоёр бата хани барисаатай, али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоотой болоо гэжэ Дж. П. Чандра мэдүүлбэ.

СССР-һээ Индидэ байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд В. Н. Рыков сугларагшадай урда үгэ хэлэбэ.

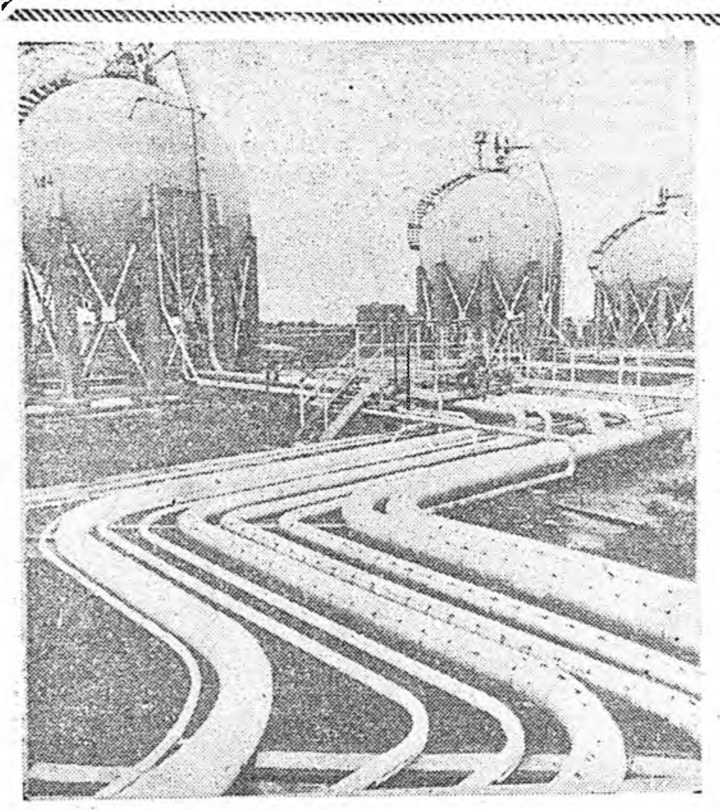
Индидэ эхилһэн РСФСР-эй үдэрнүүдэй программада кинофестивальнууд, выставкэнүүд, семинарнууд, конференцинүүд оруулагдана. Воронежско гүрэнэй ород арадай хоор Делидэ, Мадраста, Тривандрамда, ороной бусад хото городуудта концерт наада табиха юм.

КОНФЕРЕНЦИИН ТҮРҮҮШЫН ШАТА

ЖЕНЕВЭ. Ливанда национальна эблэрэлгые хангаха талаар конференциин түрүүшын шата эндэ дүүрэбэ. Ливанай президент А. Жмаиель, түрүү үзэлтэй-социалис партиин түрүүлэгшэ В. Джумблат, ороной президент байһан С. Франжье, урдын премьер-министр Р. Карамэ, Ливанай политическэ бусад ажал ябуулагшад тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна. Сири болон Саудовска Арабиин түлөөлэгшэд адаглагшад боложо, конференцидэ хабаадалсаа.

Израилиин булимтаран эзэмдэлгэһээ Ливанай газар дайдые сүлөөлхэ, бүхы орон дотор түбэй правительствын засаг захиргааниие баталха, хүсэн түгэс гүрэниие Ливанда байгуулха, араб болон бусад оронуудтай тэрэнэй харилсаа холбооё бэхижүүлхэ харгы замууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Нэгэн дуугаар баталагдан абтаһан коммюнике дотор Ливанай бэеэ дааһан, эрхэ сүлөөтэ ба дулдыданги бэшэ шэнжэ ба арад зоной нэгэдэл батадхагдана. Израилиин булимтаралгые болюулха, Ливанай бэеэ дааһан байдалые һэргээхэ хэмжээнүүдые абахыень хуралдаанда хабаадагшад Ливанай президентые уряалба.

ВЕНГРИ. Сегедэй комплексдо ородог нефть болон газ шанаржуулдаг предприятинуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдынь жэлһээ жэлдэ ургажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комплексын бэлэн продукциие хадагалдаг түхеэрэлгэнүүд.

МТИ—ТАСС-ай фото.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Шэнэ һонин. 9,20 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 9.50 —«Каникулы в Простоквашино», «Трям, здравствуйте!» —мультфильмнүүд. 10.20 — «Октябриин поэмэ» — хүгжэмтэ-поэтическэ найруулга. 11.00 — «1983 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд болоһон промышленностиин, хүдөө ажахын ажалшад». 12.00 — «Хүхюун нотохонууд» — эдир дуушадай концерт. 11.00 — «Совет газар дээрэ уулзалганууд». 13.15 — «Приключения Нуки» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 14.30—14.45— Забһарлалга. 14.45—«Аяншалагшадай клуб». 15.45 —«Я—сын трудового народа» — В. Катаевай адли нэрэтэй повестёор найруулагдан буулгагдаһан телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи, 2-дохи серинүүд). 18.00 — «В. И. Ленин. Ажабайдалай хуудаһанууд». «Однажды выбранный путь» — телевизионно олон серитэй фильм. «Зрелость»— гурбадахи фильм. 19.00 — Литература, искусство ба архитектурын талаар 1983 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд. 20.15 —«Вдоль да по речке» мультфильм. 20.30 —«Транссибирский экспресс»— уран һайханай фильм. 22.00— «Время. 22.31 — «Спортын шэдитэн» — уран һайханай гимнастикын ба нэгэ нэгээ дууряан тамаралгын шадабаритадай мүрысөөн. 23.05 — «Мой Франц Легар» — телевизионно хүгжэмтэ зүжэг. 23.50— Футболой шэнжэлэл. 00.20 — Шэнэ һонин.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Октябриин илалта түгэс дабшаса»—Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай жагсаал дээрэһээ ТАСС-ай корреспондентнүүдэй бэшэһэн репортаж. М. С. Соломенцевой дала наһанай ойдо зорюулагдаһан ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тугуудай намираан доро» —Улаан-Үдын ажалшадай Соведүүдэй талмай дээрэ хэһэн жагсаалһаа репортаж. «Республикамнай һайндэрөө тэмдэглэнэ»—районуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрүүшүүлэй зоригжуулхы жэшээ»—ВЦСПС-эй түрүүлэгшын орлогшо В. И. Прохоровтой хэһэн хөөрэлдөөн. «Совет эрдэм ... техникын ... нууд»—В. Н. ... той хэһэн ...

Дүрбэдэхи ... «Шэнэ һонин ... гүүд, тоо ба... риалнуудай ... Хилын саана... нууд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ. ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96. приемная—2.54—54. зам. редактора—2-68-08. зам редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50 52. секретариат—2-63-76. отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительст. ва—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36. 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. 2-57-63 информации—2-60-91. переводов—2,54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95. отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Н-04685. Заказ № 258. Индекс ...